

Mariana Brăescu

Londra, de la 3 la 5

piesă în două părți



CARPATHIA PRESS - 2005

CARPATHIA PRESS, 2005

str. Ciprian Porumbescu nr. 10, București, cod 010652

E-mail: carpathia@k.ro

Tel/fax: 021-317.01.14

ISBN: 973-87295-2-1

Colecția „**Rampa**“ este inițiată și îngrijită de *dr.Artur Silvestri*

Coperta: *arh.Mugur Kreiss*

Tehnoredactare: *ing.Diana Șuică*

Tipar: Evenimentul Românesc – Tipogrup Press

PERSONAJE

Planul real

Smaranda, 50 de ani, șefă de echipă „întreținere spații” verzi pe strada Londra din București

Ileana, 29 ani, lucrătoare în echipa Smarandei

Scriitorul, 60 de ani

Coloneleasa, 80 de ani, franțuzoaică stabilită în România

Bazil, 55 de ani, cetățean francez născut în România

Safira, 50 de ani, actriță, pe numele adevărat Zamfira

Caron, 35 de ani, văduvă

Didina, 50 de ani, casnică (își spune „Didona”)

Planul amintirii

Vocea Smarandei

Vocea tatălui

Vocea lui Mezdrea

Vocea activistului

Vocea medicului

În planul amintirii doar Smaranda va sta cu fața. Poate juca și o altă actriță sau chiar aceea care o interpretează pe Smaranda în planul real. Tatăl, Mezdrea, activistul, medicul vor sta cu spatele ceea ce dă posibilitatea utilizării aceluiași actor. În planul amintirii, personajele, nu vorbesc pe scenă, vocile lor se aud imprimate.

PARTEA ÎNTÎIA

(E noapte. Un cartier de vile, un felinar într-un stâlp, un telefon public, o bancă. Un ceas care va marca ora 3. Două femei – Ileana și Smaranda – la oarecare distanță. Între ele-un tomberon și câteva lădițe de flori pentru plantat. Un timp se aud doar, simetric, sacadat, fâș-fâș, măturile).

SMARANDA (*cântă subțirel, măturând*): „Ochișorii ce-ai lăsat / Ini-ma ce ai furat / Sufletul ce s-a uscat / Blestemul ce-am blestemat /” ... (Se oprește din măturat și cu voce aspră, contrastând puternic cu vocea cu care cântase, cere răstit): Dă, fată, un foc !

ILEANA (*caută în buzunarul șorțului, pregătește chibritul și i-l aruncă*): Da' ce, cu cât foc ai la inimioară, nici o țigară nu poți aprinde?

SMARANDA (*aprinzând țigara*): Pot. Dar nu-l stric eu pe țigări. (Se reazemă de tomberon și fumează dusă pe gânduri).

ILEANA (*ironică*): Da' pe ce, bre, piromanco ?

SMARANDA (*suspicioasă, nu înțelege cuvântul*): Uite ce, pe mine dacă vrei să mă înjuri, înjură-mă, dar pe limba pe care o știi de la mama. Că dacă o dai pe străinește (*arată mătura*) te reciclez cu instrumentul de nici n-ai zice că te cheamă Ileana.

ILEANA (*încearcă să o îmbuneze*): Hai, bre, țapo, mai reciclează-te și mata. Că dacă te-ai cultiva pe la filme ai ști că piromancă nu înseamnă.... de mamă.

SMARANDA: Zău, bre? Dar ce înseamnă, dom' le, piromancă, că la filmele alea de te școlește în așa hal eu am absentat.

ILEANA (*explică doct*): Piromancă ești atunci când dai foc.

SMARANDA (*suspicioasă*): La țigară?

ILEANA (*cu superioritate*): Ei, la țigară. (*Începe să povestească un film și în timp ce povestește trăiește acțiunea ca un cineafil naiv*): Prizonierii sînt doi. Dușmanii vreo sută. Ori două sute. Oricum, e greu de numărat. Da, nu te teme, că primesc ăștia o bătaie, cât îs ei de nemți. Ai noștri, ăștia, prizonierii, au o idee. Nu degeaba poartă la sold bidonul cu benzină. Se face că acolo e apă. Și când toarnă benzina în gamelă și o aruncă în fața neamțului care fumează, vai de nemțișor, cu cine l-a făcut cu tot. Neamțu', așa aprins, ca un șoarece, fuge, ei sînt într-un depozit și sare totul în aer, cu nemți cu tot. Scapă ai noștri (*triumfătoare*). Doar ți-am spus !

SMARANDA (*ascultă fumând ironică, plictisită*): Fugi fată, astea-s filme? Să-ți găurești timpanele de explozii?! Să numeri la morți ca la mătăanii, tu?

ILEANA (*vexată*): Ete-te ! Unde stătea specialista și nu știam. Ha, ha, ha, drept la coada măturoiului ! Și filma cu tomberonul ! (*se fandoșește mergând în chip de femeie fatală*): Sînt Gina Lollobrigida și nu accept decât roluri principale. N-ai un post de vedetă în schemă? (*se uită în tomberon ca și cum rolul ar putea fi găsit acolo*).

SMARANDA (*tot blazată*): Dacă eu spun că-ți lipsește coada instrumentului educativ! Ascultă, tu. Ți-a zis careva că ești proastă? (*Răspunde tot ea*): Ți-a zis, numai eu cât mi-am bătut gura de când ești în echipa mea. Dar că ești toantă, de te adună pe fărăș, ți-a zis careva? Uite, tot eu ți-o zic și pe-asta.

ILEANA (*vexată de tot*) : Uite ce, țață, adună-mă nu cu fărășul, ci cu tomberonul, ori cu ce ți-o plăcea. Dar am și eu o rugămintă. Du-mă și pe mine, toanta, acolo, la Cannes (*pronunță cum se scrie*), acolo unde-i malul mării la franțuji și unde fac ei filme și concursuri de filme și vin toți actorii și toate vedetele și Raj Kapoor, și Sfântul și Kojac și dacă tot vii și dumnea-ta ia-mă și pe mine, în tomberon, pe fărăș, cum o fi, că nu-i cu supărare...

SMARANDA: Du-te unde vrei. Călătorie sprâncenată. Călare pe măturoi! Gura-i de tine, dar dacă în loc de limbariță ai avea un pic de auz, să ascuți ce-i de auzit, apoi află de la mine: de-gea-ba! Filme ca pe vremea mea nu se mai fac și n-o să se mai facă. Umblam în haine pe puncte, ne încălțam pe puncte, dar, Doamne, și sufletul mi l-aș fi vândut ca să intru în sala de cinema. (*se vede că trăiește cu o forță a rememorării nebănuită în atitudinea flegmatică de până atunci*). Se stingea lumina și nu mai simțea și nu mai vedea și nu mai auzea nimic. Nici mirosul de motorină din scândura dușumelei, nici scârțâitul scaunelor, nici foșnetul țiței de la bomboane. Când se aprindea lumina tot acolo erai, în film, și nici că-ți păsa că te găsea happy-end-ul îmbrățișați. Umblam beată o săptămână de zile și abia așteptam sâmbăta, să se schimbe afișul, să-mi vând din nou sufletul pe-un film de dragoste... (*rămâne în reverie, e clar că trăiește acolo, în sala de cinema de demult. Într-un târziu, dă din mâini a lehamite, ca să-și revină*): Eh! ...

ILEANA (*o ascultă atent și apoi izbucnește în răs*): Taci, fă, că filmul era în capul tău, proasto! Ori în sufletul tău, nenorocito. Bre, ce sentimentală (*râde*). Ascultă tu, ce sentimentală – Lulea! Erai lulea..... Și se vede și acum.

SMARANDA (*Începe din nou cântecul. O întrerupe Ileana*).

ILEANA (*cu o oarecare bănuială*): Ascultă, Smarando, că ba-ți spun țăță, ba-ți spun fă. Nici eu nu știu cum să te mai complimentez de când ești șefa mea. De ce nu te-ai măritat tălică? Aud?

SMARANDA (*cu frondă, să-i taie curiozitatea*): Uite de-aia!

ILEANA (*continuă, numărând pe degete*): Hădă, n-ai fost, că dacă mă uit bine, nu ești nici acum. Șchioapă, nu. Două mâini – există. Ochii (*se face că-i numără*): un-doi, ca la toată lumea. Și ai mai fost și sentimentală, nenorocito! De ce nu te-ai măritat atunci?

SMARANDA (*îndârjită*): Uite că nu mi-a plăcut mie colivia.

ILEANA (*o maimuțarește*): Da, ți-a plăcut ca pasărea cerului. Ba, zic, măcar ca o ciocârlie; da, văd că ai ajuns cucuvea. Pasăre de noapte. (*face semnul măturatului*): hârști, hârști! halal pasărea cerului!

SMARANDA: Fato, pasărea e de la Dumnezeu și ziua și noaptea. Pentru mine asta e libertatea. Pun o floare, plivesc o buruiană, ud straturile. Noapte de noapte. (*Joacă extazul*): Londra e-a mea.

SCRIITORUL (*apare la colțul străzii beat, clătînându-se, și cântă*): Atenție! „Se schimbă garda la Buckingham...” (*se apleacă în fața Smarandei*): Alteță, sluga dumneavoastră vă prezintă onorul. (*Îi oferă o sticlă pe care o scoate din buzunar*).

SMARANDA (*ia sticla*): Apoi, ce să fac. La Londra e democrație. (*Bea o gură*). Bei și cu slugile. Ileana nu e slugă dar fac o excepție. O să beau și cu ea. Bea, tu. (*Ileana ia sticla și bea strâmbându-se*).

ILEANA: Phiu! E cam puturoasă, da' bună.

SCRIITORUL: A la guerre comme à la guerre. Iar la Londra ca la Londra, bem băutura națională: whisky. (*Ilenei*): Poate preferi un Porto. Dar pentru asta trebuie să vă schimbați pe Lisabona, doamnele mele.

SMARANDA (*hotărâtă*): Nț! Să se schimbe cine-o vrea pe Lisabona, la Londra sînt șefă de echipă de 15 ani și la Londra mor.

SCRIITORUL (*blazat*): Mori sau te pensionezi. Că doar n-o să stai pe baricade o sută de ani. Mai lași și pe alții. Cât mai ai până la pensie?

SMARANDA: Mai am. Eu nu mă grăbesc, ca alții.

SCRIITORUL (*atins*): Fiindcă noaptea în Londra e democrație, am să-ți spun mylady, că eu nu m-am grăbit. Eu creez! (*începe să fredoneze un marș*): „Hei rup, hei rup, cad munți de fier, în lupta dusă....”

ILEANA (*impresionată*): Asta, domn' scriitor, e de dumneavoastră?

SCRIITORUL (*superior*): Ce-ți veni?! Asta e pentru populiș. Am dat așa, de-un exemplu, ca să înțelegi. Acum scriu sur-realist, în tradiție antebelică. Dar asta n-ai cum s-o înțelegi, degeaba-ți explic.

ILEANA (*încăpățânată*): Eu dacă vreau înțeleg orice. Cântă dumneata sulearist și înțeleg tot.

SCRIITORUL (*superioritate crescândă*): Ei, vezi? Nu totul se cântă (*imită*): Ochișorii rarara, rarara, și rarara. Sigur, în vremurile revoluționare scriam și eu marșuri vânjoase, mobilizatoare: marșul brigăzilor de tineret, marșurile colectivizării, marșul pionierilor culegători de spice pe tarlalele înfrățite, marșul llenuțelor tractoriste, marșul primilor cosmonauți, Laika și Gagarin, marșul mulgătoarelor stahanoviste și mai ales marșul împotriva imperialiștilor americani și a slugilor lor retrograde din țară care-i așteptau să vină.

ILEANA (*nu înțelege*): Pe cine?

SCRIITORUL (*enervat*): Pe americani. Nu-ți zic? De-aia scriam eu marșuri revoluționare.

ILEANA (*curioasă*): Și?

SCRIITORUL (*ridică din umeri*): Și dacă n-au venit ei la noi, înțelegi, dacă n-a venit Mahomed la munte . . . (*mai trage o dușcă și izbucnește în râs*): s-a dus muntele la Mahomed! (*triumfător*) Ei, bine, am plecat eu la americani!

ILEANA (*moartă de curiozitate*): Și?

SCRIITORUL (*solemn*): Ostașul e ostaș; în plin război rece soldatului trebuie să-i dai muniții. Nu grenade, ci dolari. M-am dus să-i distrug. Mama lor de imperialiști! Păi ce, să se lăfăie dolarul lor puturos și noi să stăm cu mâinile în sân? Ba să se lăfăie leul nostru patriotic, să se îngrașe ca un taur comunal și dolarul lor să se sfrijească ca o zi de post. Așadar, mi-am zis, dacă e societate de consum, consumul e călcăiul lui Ahile!

ILEANA (*nu înțelege nimic*): Și Ahile era în America?

SCRIITORUL (*plictisit*): Nu întreba, că tot nu înțelegi. Aici trebuia să lovesc. Consumul.

SMARANDA (*falsă admirație*): Să te pui cu americanii la ei acasă! Și ce-ai făcut?

ILEANA: Oi fi aruncat vreo bombă?!

SCRIITORUL (*prăpădindu-se de râs*): O bombă? Ohoho! Hai că ești bună! Numai una? Bombe după bombe! Mylady, numai în bombe am dus-o. Dar acolo le zice baruri. Și-am azvârlit cu dolarii ca șrapnelele sau cum arunci dumneata grăunțele la curci. (*face gestul de a hrăni niște păsări*): Pui, pui, pui ... și ai dracului capitaliști! Nu s-au dezzechilibrat deloc! Dar deloc, dom' le! Eu munceam (*face gestul unui mare efort*) și ei, nimic. Parcă erau bătuți în cuie. (*Schimbă tonul*). Dar de pe baricadele americane

m-am întors „rănit de dragoste de viață”. (*Ciocnește cu degetul sticla de whisky și apoi în piept*): S-a lipit de mine putoarea asta americană ca marca de scrisoare. Cicatricea de război. (*Râde*): E invaliditate de gradul I. Regină, decorația (*întinde mâna ca și cum ar aștepta medaliera*): Așa că, trag, cotidian, de aici, la dezechilibrarea americanilor, până la (*Se uită la ceas*) ... 3 și jumătate noaptea. Acuși e patru. Poate ce n-am reușit la New York îmi iese la București. Mai știi? (*trage un gât prăpădindu-se de răs*): Nu-i așa că mori de răs?

(*În timp ce râde sonor, scena se întunecă, apare luminat colțul amintirii. O fântână, un gard, o palmă de grădină, un copac. Cu spatele, un bărbat. Cu fața, doar Smaranda. E tânără. Se aud doar vocile. Vocea tatălui, abătută, tristă. Vocea fetei e tonică, tânără, optimistă, curajoasă*).

VOCEA TATĂLUI: Ai venit, Smarandă? Cât ai să mai poți veni?!

VOCEA SMARANDEI: Și dacă mor, și tot vin. La două zile, ce contează 20 de kilometri?!

VOCEA TATĂLUI: Ai uitat: Și alți douăzeci, înapoi, mâine.

VOCEA SMARANDEI: Dă-i încolo. Pe ăștia nu-i mai pun la socoteală. Contează că vin. Trei sferturi de pâine și-un sfert de marmeladă pentru ăștia, mici. Și chiar dacă ajung noaptea, mâine dimineață o au pe masă.

VOCEA TATĂLUI (*izbucnește cu durere*): Dumnezeu ei de viață! Pe maică-ta a prăpădit-o munca și foamea. Și eu eram pe front. Eu făceam războiul și ea murea. Și m-am bătut în linia întâi, și m-am întors numai după ce am luat Tatra și după ce Hitler a fost kaput. Mai repede n-am venit acasă. Și acasă? Am pus decorațiile la icoană. Și dacă n-ai fi tu, cu soră-ta și frate-tu, care sînt atât de mici, ce m-aș face? Muncesc, dar parcă e în piatră seacă. Smarandă, încep să cred că sînt cotele mai grele ca războiul.

VOCEA SMARANDEI (*blândă, duioasă*): Lasă, tată, revoluția abia a început. E ca un zarzăr tânăr. Încă n-are roade. N-are nici flori. Numai muguri. Tată, fii tare. Toți luptăm, gîndește-te, pentru toți e greu!

(*Dispare imaginea din amintire. Reapare scena reală, cu scriitorul, femeia bătrână și Ileana. În scena reală, încă înaintea de a se lumina pe deplin, izbucnește în hohot de răs Smaranda*).

SMARANDA (*cu gândul la amintire râde cu o violență ieșită din comun*): Să mori de răs, dom' scriitor! Și luptai! Și luptai! (*se oprește, brusc, din răs și vocea devine înspăimîntătoare*): Peste tot era greu! Unora aici, altora la New York! (*râde, răsul-plânsul sacadat, ca un clovn. Se oprește*

din răs și abrupt, din nou, la limita plânsului, râde neconvinsă, tragic). Pentru toți era greu.

(Se lasă un moment de tăcere. Smaranda își ia mătura și tomberonul. Ileana se ridică și ea și, la fel, scriitorul).

SMARANDA (își revine): Ei, la culcare, erou!

ILEANA: La treabă. Londra e mare.

SCRIITORUL (pleacă împleticindu-se, agitând sticla goală): Inspirație națională, cicatrice imperialistă. Proletari din toate țările, uniți-vă! (ține sticla ca pe o baionetă și mășăluiește cadentat, ca un soldat. Cele două femei se apucă de măturat. Se aude doar mătura: hârști, hârști).

SMARANDA (Începe să cânte din nou, cu voce subțirică, tremurată): Ochisorii ce-ai lăsat, / Inima ce ai furat, / Sufletul ce s-a uscat, / Blestemul ce-am blestemat ... / (Tace un moment și o ia de la capăt, îndârjit): Ochisorii ce-ai lăsat, / Inima ce ai furat, / Sufletul ce s-a uscat, / Blestemul ce-am blestemat...

(Se apropie tiptil, pe vârfuri, Caron și Didina. Vin pe la spate cu gândul să le sperie).

CARON

DIDINA: Bau!!!

(Smaranda și Ileana nu reacționează. Mai dau de câteva ori cu mătura și apoi se opresc).

CARON (Iudică): Dar speriați-vă, fraților, ce dracu, doar muncim!

DIDINA (enervată): Slavă domnului că a plecat bețivul. Pândim la geam de un ceas și el tot aici. Pasăre de noapte.

SMARANDA: Eu aș zice șobolan, dar, mă rog, dacă vreți dumnea-voastră, cucuvea.

CARON: Vă ținea prelegeri de marxism, la patru dimineața? (patic) : Proletari din toate țările . . .

DIDINA: Uite, ce, Caron, asta cu „uniți-vă” nu-mi displace. Și cred că nu-ți displace nici ție. Deși nu-i obligatoriu să fie proletari! (amuzață): Să-ți povestesc ce-a fost ieri, mori de răs!

CARON (se alintă): Haideti, bre, fiți fete de comitet și lăsați-ne și azi.

SMARANDA (sec): Azi, nu.

CARON (le imită limbajul): Haide, bre, trag rochia de pe mine, tragi rochia de pe dumneata, schimbăm, facem și noi o farsă. Îmi dai tomberonul și târnul și voi intrați în casă la mine și luați o friptură, bei un pahar. Hai, măcar azi.

ILEANA: Ba eu duddie ți-aș da târnul în fiecare noapte . . . Țață Smarando, angajeaz-o, bre, în echipă, voluntară. Eu mă deranjez doar la chenzină și lichidare.

SMARANDA (*încăpățânată*): Astă-noapte, nu.

CARON (*alintată*): Ești geloasă. Ești geloasă că-ți fur amarezii. Dar ți-i dau înapoi. Ți-am zis. Ador farsele. Știi cum îi zicea soldatul acela ieri Didonei?

DIDINA: Caron! E soldatul meu. (*Începe să imite mersul unui soldat*) N-ai un foc? (*Rolul ei*): De, conașule, pentru cine merită, s-ar găsi.

SMARANDA (*învinsă, râde*): Sînteți nebune! Dar nu vă leagă!

DIDINA: Asta zicea și soldatul. (*imită*) Nu te leagă nimeni, fă?

CARON (*imită pe Didina*): Puișor, leagă cine poate. Cine n-are cu ce, se uită.

DIDINA (*încântată*): Ș-odată ce mă ia în brațe ... Am întâlnire cu el peste 10 zile. Are permisie.

CARON: Fără nopțile astea ar fi o plictiseală . . . E altfel, senzații fruste, simți că trăiești . . . Actriță trebuia să mă fac. Aș fi jucat numai ți-gănci decoltate. Uite, mături strada în fuste crețe și picioare goale și, după asta, mă simt mai bine ca după un sejur la Sinaia. (*Oftează*). Nu-i ușor să fii văduvă și să nu intri în gura lumii.

DIDINA: Caron, și dacă nu ești văduvă, uită-te la mine, ca și cum aș fi. Numai delegații, numai ședințe, numai minister. Eu, fetiço, sînt văduvă din luna de miere.

ILEANA (*ironică*): Măi, că nenorocite mai sînteți! Noroc de noi. Târ-nul și tomleronul vă mai aduc o rază de soare.

SMARANDA: Dar astă-noapte nu vi le dăm.

DIDINA: De ce? Ce-i cu asta? La ce te gîndești. Ești supărată?

SMARANDA: La copii.

CARON (*alintată*): Dar Smaranda n-are copii! Iluzii!

(*Pe acest cuvînt se face întunerice, se luminează din nou colțul amintirii. Un bărbat îmbrăcat ca-n anii '50 stă cu spatele. E Mezdrea. Smaranda, cu fața, tot tânără dar îndârjită*).

VOCEA LUI MEZDREA: Smaranda, fato, stau și mă întreb. Oare cum poate fi o fată și frumoasă, și așa de proastă. Oare chiar n-ai minte? Vizezi cai verzi pe pereți.

VOCEA SMARANDEI: Caii, domnule, căci tovarăș nu se poate să fii, sînt animale libere. Și când sînt pe pereți chiar sînt libere. Și măcar în ce vizez să am toată libertatea.

VOCEA LUI MEZDREA: De tată nu ți-a fost milă. L-ai băgat în pușcărie. Un chiabur care nu-și plătește cotele este un sabotor și un dușman al poporului. Locul dușmanilor poporului și al sabotorilor este în pușcărie. (*lozincard*). Noi veghem ca revoluția să nu se împiedice în uscături. E o datorie revoluționară. (*schimbă tonul*). Dar tu, ca fiică devotată, puteai să ai mai multă milă de el și să încerci să fii și înțeleaptă.

VOCEA SMARANDEI (*înăbușită de mânie*): N-am să-ți fac cinstea să te urăsc, căci ura mea te-ar onora. Dar mi-e silă, mi-e silă, mi-e silă cum numai de un vierme îți poate fi !

VOCEA LUI MEZDREA (*Mezdrea încearcă s-o mângâie cu mâna, Smaranda se retrage ca electrocutată*): Fugi, fugi că n-ai minte. Ești proastă și nu-ți cunoști interesele. Dacă n-ai sentimente pentru mine, ai putea avea milă măcar pentru copiii aceia. Gândește-te. Mamă nu au. Tată, pușcăriaș. Îi lași așa de izbeliște? Ori te gândești: ce-s niște copii? Iluzii.

(*Pe acest cuvânt dispăre imaginea din amintire, reapare scena reală*).

SMARANDA (*ca și cum vorbește amintirii*): Iluzii? Copiii nu-s iluzii, nici măcar pentru un animal. În săptămâna când a murit mama mi-a povestit așa, parcă din întâmplare, de cățeaua pe care a avut-o bunicul. Îi ziceau Lupoaica. Bunicul avea departe, departe de sat, trei pogoane. A luat și cățeaua încă înainte de secerat. Și cățeaua a făcut acolo patru pui. Bunicul a secerat grâul. Grâul l-a legat în snopi, snopii i-a clădit în șire și a început treieratul. Batiza mergea de la stog la stog, de la ogor la ogor. Lupoaica păzea aria și își păzea puii în culcuș. Și într-o noapte a simțit o primejdie. Ce primejdie, numai ea știe. Dimineața bunicul a găsit în curte pe toți căței. Toți patru. Lupoaica i-a cărat singură atâta drum, ținându-i în dinți, de ceafă. Punea unul jos, se întorcea după celălalt, mai mergea un timp și iarși schimba. Și iar și iar. Și în noaptea aceea așa a făcut mai bine de 50 de kilometri cu puii în dinți. Până i-a știut în siguranță. (*Pauză*). Și după ce-a povestit, în câteva zile pe mama am lăsat-o sub o salcie, în cimitir. Dar Lupoaica am rămas au.

CARON (*e clar că n-a ajuns la ea nimic din sensul celor povestite*): Ce deștepte sînt animalele! Eu am zis că sînt mai inteligente ca oamenii.

DIDINA: Da, cel puțin cockerul contabilului Atanasiu își întrece stăpânul de o mie de ori. Atanasiu l-a luat de la doctorul acela neamț când s-a mutat, acum doi ani. Neamțul ca neamțul, se dădea cu after. Ei, să vezi comedie: când uită Atanasiu să se dea cu after, cockerul ăsta se enervează, latră, și dacă contabilul nu se conformează, cockerul îl mușcă de picior până la sânge. Să-i facă educația!

ILEANA: Haida-de, să-l mai educe pe contabil acum, la pensie! Aruncă hârtiile și țigările unde-l duce capul. M-a chemat să-i mătur curtea. Parcă era o tribună de stadion după meci.

SMARANDA: Ce-ai vrea și tu! Câinele face și el ce poate.

(Intră în scenă, sprijinindu-se în baston, coloneleasa. E o femeie bătrână, ponosit îmbrăcată, dar pretențios; modestia hainelor contrastează cu modul prețios în care se comportă. E tare de-o ureche, abia aude câte-un cuvânt și îndeajuns de senilă).

COLONELEASA *(de departe, strigă)*: Munciți, munciți, cum nu stau cu ochii pe ele slugile își fac de cap. Voilà!

DIDINA: Coană mare, de 15 ani te învăț că de 30 de ani în România nu mai sunt slugi, și nu progresezi deloc.

CARON: S-o înscrie pețul la un curs de marxism. I-ar face un bine.

COLONELEASA: Da' da, e mai bine. Totul se vede bine. Dar despre ce vorbești? *(bănuitoare)*: Vorbești despre mine. N' est-ce pas?

CARON: Da, de unde. Vorbeam despre inteligență.

COLONELEASA: Despre ce? Qu' est que vous dites?

CARON: *(tipă)*: Despre inteligență. Inteligența câinilor.

COLONELEASA: Inteligența câinilor? . . . Da . . . Câinii sînt foarte inteligenți. Și dacă vrei să știi, sînt foarte politicoși. *(Începe să povestească)*: Aveam o cățelușă . . . Une petite bête . . .

DIDINA: E nebună.

COLONELEASA: Nu, nu era nebună. Greșești. Cățelușă era fecioară. Vicrge! *(toate izbucnesc în răs. Fac semne despre Coloneleasă că nu e în toate mințile)*.

COLONELEASA *(continuă imperturbabilă)*: Elle était toute blanche, mititica, avea doi ani dar n-am lăsat-o cu derbedeii. Și s-a îndrăgostit de un caniche din vecini, un domn foarte manierat, cu mustăcioară neagră, elegant și curtenitor.

DIDINA: Cine era curtenitor? Caniche-ul?

COLONELEASA: Oui, oui, caniche-ul o lătra pe Manon, elle s'appelait Manon, și Manon când l-a văzut s-a aruncat de sus de pe terasă. Ce pasionată! Întotdeauna mi-au plăcut animalele pasionate. Les passions!

CARON: *(râzând)*: Shakespeare curat. Și Romeo?

COLONELEASA: Nu ți-am spus că o chema Manon? Manon, scumpa de ea, și-a rupt lăbuța. Dumnezeu îi ocrotește pe îndrăgostiți. Mon Dieu! Putea să moară.

CARON *(imită)*: Sinucidere pasională pe strada Londra 23. O, doamne! O fecioară se pierde în fața unui Romeo irezistibil. Sfășietoarea

dramă din Londra anilor '40. (imită titlurile articolelor din ziarele de scandal și a modului în care erau vândute).

COLONELEASA (continuă): O iau pe Manon în brațe, să leșin nu alta, noroc de domnul acela atât de amabil.

CARON: Mais voilr. Alt coup de foudre.

COLONELEASA: Domnul mă urcă într-o brișcă și repede la domnul doctor veterinar Oțlea. Numai clientelă de lux avea doctorul Oțlea. Seulement la protipendade!

SMARANDA: Protipendadă sau câini?

COLONELEASA (se enervează): Păi de ce nu ascultați? Ești surdă? Nu auzi și tot mă întrerupi. Și acolo dau de un domn ofițer de grăniceri. (Solemnă) Colonel!

SMARANDA: Dacă iar ajunge la ofițeri am dat de dracu! Rămâne Londra nemăturată!

COLONELEASA: Domnul colonel era la doctor cu un câine lup colonel.

CARON: Erau doi colonei și un câine lup?

COLONELEASA: Ce zici? Pardon?

CARON (strigă): Câți colonei erau?

COLONELEASA: Doi! Ți-am spus: Câinele și stăpânul. Le chien et son maître.

CARON: Hai s-o ducem la balamuc că-i trist acolo și au nevoie de ceva vesel.

DIDINA: N-o primește. Le depășește nivelul. Ția sînt la școala primară pe lângă ea.

COLONELEASA: Câinele era colonel decorat în lupte grănicerești. Dar era așa de rănit, că mi s-a făcut rău. Lui Manon, deși ea însăși trecuse prin ce trecuse, i se umeziseră ochii când l-a văzut. (dintr-o dată solemnă, plină de morgă) Dar câinele colonel se ținea tare și cu o voință de fier își încleștase maxilarele ca să nu vadă cât suferă. (extaziată). Era bărbat!

CARON: Eu zic să n-o internăm. Ce, nouă nu ne trebuie distracție?!

COLONELEASA (povestește): Și atunci, domnul colonel ...

CARON: Câinele?

COLONELEASA: Nu ți-am zis? Domnul colonel, stăpânul, îl întrea-bă pe rănit: Știu că suferiți mult, domnule colonel. Dar n-ați avea totuși amabilitatea s-o lăsați pe domnișoara (adică pe Manon), să intre înaintea? Are mai puțin de stat și apoi bărbatul e un cavaler. Și domnul colonel, câinele-lup, a înclinat din cap. Oui, s'il vous plaît, mademoiselle Manon.

ILEANA: (nu crede): Hai, fugi de-aici.

CARON: Și i-a zis așa, pe franțuzește, domnul colonel? Sau i-ai servit de traducător, Coană mare?

COLONELEASA (*nu aude*): Ce-ai zis, ce-ai zis?

CARON: Dacă l-ai tradus pe colonel.

COLONELEASA: Cu cine?

CARON: Cu cine ți-a stat la îndemână. Eu sînt o doamnă și sînt discretă.

DIDINA: Hai că eu nu cred o iotă.

COLONELEASA: Da, da, alte vremuri . . .

CARON (*o completează*): . . . alți caniche-i.

COLONELEASA: Ei, și acum au travail. Stați degeaba. Cum nu sînt cu ochii pe voi, cum trageți chiulul.

CARON: Coană mare, faci de răs . . . „pensionul” de Paris. Așa vă învățau să vorbiți la Notre Dame?

COLONELEASA: (*nu aude, dar continuă să amenințe cu bastonul*): Sînt cu ochii pe voi. Chiar când joc un pokeraș, văd tot!

ILEANA: Vezi mai bine cine-i cu ochii pe dumneata.

COLONELEASA: Ce-ai spus? Aud tot, tot.

SMARANDA: Păi dacă tot auzi, fii atentă, că-i cineva care te caută pe-acasă și nu te găsește.

COLONELEASA: Cine mă caută? Ordonanța?

SMARANDA: Vezi, Coană mare, că ordonanța asta are o coasă și când vine vremea, cosește.

DIDINA: Cosește dar încă nu nimereste.

CARON: Dar de unde vii la ora asta? Pariez că iar ai făcut o foită. Dar de când amorul ăsta pentru pokeraș, coană mare?

COLONELEASA (*se așează pe bancă*): Da, amor mare! Pe vremea când bărbatul meu era coleg la Școala de război cu De Gaulle, De Gaulle mi-a văzut pozele și a vrut să se dueleze pentru mine cu bărbatu-meu. *C' était un fou amoureux!*

SMARANDA: Măiculiță, să rămână Franța fără președinte? Pentru Coana Mare!

COLONELEASA (*nu aude dar presupune*): Mare, într-adevăr, mare dragoste. *L' amour c' est tout.* Oh, ce știți voi, ăștia, tinerii. Noi învățam la Notre Dame și oftam după marile amoruri.

DIDINA: Caron, unii zic despre Coana mare că a făcut studiile la Place Pigalle.

ILEANA (*uluită*): Asta-i tot pension de Paris?

CARON: Da, iubito. Un pension atît de ilustru că bărbații noștri, câți îi mai avem, cum ajung la Paris cheltuie diurna în Place Pigalle și

apoi la București studiază două zile cum a fost Louvrul și Tour Eiffel. Trăiască pliantele! Vivat Place Pigalle!

COLONELEASA (*nu aude, dar aprobă*): Oui, oui, vivat! Dar unde e Jean? Iar sforăie, le cochon!

CARON: Coană mare, Jean dacă n-o fi oale și ulcele ca stăpână-su, cine știe unde o fi și el.

ILEANA: Păi dacă Jean nu-i bărbatul, cine e atunci? O fi gagiul?

SMARANDA: Ordonanța, tu. Ți-a care trage cizmele, duce țuca-lul, aduce cafeaua, face masaj coloneleselor, pune masa, strânge masa, și mai face și ce rămâne. Numai că madam Coana mare nu mai are ordonanță de 40 de ani. Dar nu ține minte.

CARON: I-o fi plăcut când a avut. Coană mare, știi bancul cu ordonanța? E de pe vremea dumitale. Eu l-am moștenit. Moștenire orală, și nu de familie. Ai mei au fost civili.

COLONELEASA (*aprobă*): Știu, știu tot. Mă duc să mă culc.

CARON (*povestește anecdota*): Mai stai, coană mare, să vezi ce-i cu Jean. Un caporal instruia trupa. Trece pe acolo un căpitan.

DIDINA (*O întrerupe râzând*): Caron, adaptează-te, trece colonelul.

CARON (*preia sugestia*): Pardon, trece colonelul și întrebă: Ce faceți voi, băieți, aici? Le face așa, o onoare. D' ale noastre, zice sergentul, palid și emoționat. Mă, zice colonelul dispus, care-s astea ale voastre? Ei, vorbeam și noi, ca țărani. Ei, vezi, zice colonelul, vreau să știu și eu ce vorbesc țărani în armată. Păi, căr, mâr, zice sergentul, și până la urmă recunoaște. Ne sfătuim și noi ce-i dragostea, în căsnicie. Dacă-i o corvoadă ori o plăcere. Felicitări, zice colonelul. Ia uite ce filozofii pe răcniile mei. Ei, și la ce concluzie ați ajuns? Păi aia e, dom' colonel, că toți știm că e o corvoadă. Vii acasă muncit, obosit, vai de capul tău, și nevesta... Da, uite că Ion Țiganul o ține pe-a lui. Că e o plăcere. Colonelul se-amuză de-a binelea. Dar de ce loane? Ia s-auzim. De ce zici că e o plăcere și nu o corvoadă? De, dom' colonel, zice țiganul. Dacă ar fi o corvoadă nu ne-ar da-o nouă dom' sergent s-o facem în locul lui? (*toată lumea râde; râde senil și coloneleasa, deși nu a auzit nimic*).

DIDINA: Caron, ești delicioasă. Dar spune și partea a doua. Partea a doua e pentru Coana mare.

CARON: Vine colonelul acasă, se așează la masă cu nevasta și soacra și, bineînțeles, servește la masă ordonanța.

COLONELEASA (*aprobă bucuroasă*): Jean, mais bien sur, Jean!

CARON: Deci, colonelul își amintește întâmplarea cu țiganul și zâmbește. De ce râzi? Îl întrebă nevasta. Spune-ne și nouă ceva vesel,

nu se lasă nici soacra. Bine, zice colonelul și-l cheamă pe Jean. Jean, ia spune tu aici cum e cu amorul. E o corvoadă sau o plăcere? Jean, băiat prost de la țară, se fâstâcește. Dom' colonel, asta-i treabă de oameni deștepți, eu sînt prost, ce să știi eu? Jean, se încruntă colonelul, îți ordon să răspunzi. E o plăcere, sau o corvoadă? Să trăiți, zice Jean, pocnind călcăiele, dacă e ordin: cuconița, n-am ce zice, mai mare plăcerea, dar cu Coana mare, vai de capul meu! (*toată lumea râde*).

COLONELEASA (*nu înțelege și se enervează*): Râdeți ca niște proști. Așa e Jean. (*hohotele continuă, e un delir general*) Voilà!

ILEANA (*amuzată*): Al dracului Jean!

SMARANDA: A dracu' Coana mare!

DIDINA (*cu adresă*): Școală înaltă, Notre Dame de Place Pigalle.

COLONELEASA (*senilă*): Uite, vezi, de-aia nu sînt eu cu comuniștii. Astfel aș putea zice chiar că sînt o comunistă. Am fost de acord cu naționalizarea, cu stabilizarea, cu colectivizarea, am votat Soarele, dar ce-au avut cu ordonanțele? Ordonanțele să ni le lase, că doar ele erau acasă și nu în armată. Așa, ia te uită. Și-au luat nasul la purtare. Acuși e dimineața și Jean nicăieri. Oû est-t-il?

SMARANDA: Lasă-l, sărăcuțul de el, l-o fi istovit atîta corvoadă! Dă-i un liber!

COLONELEASA (*se ridică și pleacă să se culce*): Au revoir! Bonne nuit!

CARON: Au revoir, madam! (*către Didina*) Vezi, poate-ți trage azi clapa, soldățelul!

DIDINA: Ne distrăm și noi. Altfel am muri de plictiseală. Să nu credeți că mă pretez la cine știe ce. Totul e un joc. Calci, speli, faci un chec, bei o cafea, două-trei, dai zece telefoane. Ce mai rămâne de făcut?

ILEANA: Dar bărbat n-ai, doamnă?

DIDINA: Soț, copila mea. E o diferență. Bărbat e altceva.

ILEANA: Păi de ce l-ai luat?

DIDINA: Fetițo, dar ăsta era de lăsat? Nici nu l-am văzut pe el cum nici el nu m-a văzut. Dar mi-a văzut șeful dosarul. Văzut-plăcut. Plăcut, luat. Ce știți voi care astăzi faceți ce vreți? Pe vremea aceea, șansa multora ca mine asta era: dosarul. Făcea mai mult decât o Sorbonă. Iar el era un tovarăș care promitea. Eu aveam dosarul, el avea perspectiva. Un dosar fără perspectivă nu făcea doi bani. Iar o perspectivă fără un dosar bun tot atîta. Și adevărat, că tot ce a promis la tovarăși (nu mie) soțul meu a făcut. A învățat, a ajuns inginer, a învățat, a luat doctoratul, a învățat, a ajuns doctor docent, a învățat, și iar a învățat și iar a muncit și iar a stat în ședințe și iar a făcut Combinate și iar, și iar. Lui decât să-i

dai o femeie, mai bine-i dai o sarcină. Asta-l face fericit. A umblat prin toată țara. Cum era ceva de rezolvat, în siderurgie, cum și el. Cum n-are o problemă – cum se zice azi – gata, cade la pat. Când e ședință, anchetă, comitet, sare ca ars. Să fie de muncă. Dacă ședință nu e, nimic nu e. Și eu, uite-așa, sînt văduvă din ziua nunții.

CARON: Și când ai făcut nunta? Într-o ședință, ori într-un comitet?

DIDINA: Între o ședință și un comitet. Și după comitet a fost o delegație și nu l-am văzut o lună. Și după asta, altă delegație, și tot așa.

ILEANA: Dom' le, dar ce nunți pe la domni (*Smaranda o urmărește atent pe Didina*).

DIDINA: Nici ce-i pui în farfurie nu știe. Nici dacă-i treci prin față goală pușcă nu ia în seamă.

ILEANA (*râde*): Poate nu știe ce-i asta, conită. Mai dă-l la învățătură.

DIDINA: Prea târziu. Calul de tânăr se-nvață la ham.

ILEANA: Ei, nu zi vorbă mare! Ce nu l-ai învățat dumneata, poate învață în altă parte.

DIDINA: Mihai? S-o văd și pe asta? Chef fac. Acum nu mai e director în minister, e inspector. Au venit alții, altă școală, altă generație. Dar el tot așa de ocupat. Își caută de lucru. Și când vine seara ia un pumn de pastile să doarmă. Și eu umblu ca huhurezul.

SMARANDA: Fiecare își duce crucea, doamnă.

DIDINA: Fii serioasă. Eu n-am ce duce, eu am venit cu cinste în căsnicie. Cinstea mea era dosarul.

CARON (*cu subînțeles*): Numai dosarul?

DIDINA: Dar ce-ai fi vrut? Când ai asemenea atu, în rest îți poți permite ...

CARON: Trebuia să fi făcut un copil.

DIDINA: Cu Mihai? Ai înnebunit. Pentru el copiii nu există. Un dosar, o ședință, sînt mai importante decît o grădiniță de copii. Cred că așa fi făcut și zece copii și el tot nu i-ar fi băgat în seamă.

CARON (*șugubeață*): Zău? Fac o încercare. Ia să-l sun eu pe conu' Mișu și să-i propun o întâlnire (*intră în cabină, formează un număr; se aude sunând telefonul în vila vecină*) Alo? pușor, de ce dormi când e o lună așa de frumoasă? (*iese decepționată*). A închis. Didono, nu te supăra dar Mișu ăsta al tău n-are nici un haz. Încep să mă-ntreb dacă e mai bine văduvă sau dacă n-ar fi bine să mă remărit.

DIDINA: Mărită-te. Una e poziția, alta e viața. Nu încurca borcanele, Caron. Te-am crezut și te mai cred fată deșteaptă.

CARON (*râde*): Bine faci.

SMARANDA: Uite, de-asta am optat eu pentru amorul liber.

CARON (*interesată*): Cât de liber? Hai spune-mi, spune-mi cum e la voi.

SMARANDA: Care la noi?

CARON: Așa, în popor.

SMARANDA: Doamnă, eu nu știu că eu stau între tovarăși. Eu pot să-ți spun cum e când nu te măriți iar fata asta – când divorțezi.

CARON: Fie și așa, cum e cu amorul liber?

SMARANDA: Uite, duduie, e simplu de tot. Amorul când e liber e liber de tot. Nu iei în seamă nici un bărbat. Și dacă nu-ți place, nu-l iei. Nici pentru o zi, nici pentru o viață. Și uite-așa, un an, doi, trei, patru, treci de douăzeci, treizeci, treizeci și cinci. Îți urlă în cap fabrica, te muți de la o secție la alta, până știu toți maeștrii că ai o palmă grea de față crescută în sânul naturii și uite-așa ai căpătat liniștea, dar dintr-odată fabrica urlă mai tare, și sună totul în cap, și suveica nu-ți mai țese nimic. Ațele se rup, firul tău de viață e ca de păianjen. Încă puțin și se duce. Și te trezești târziu, când în jurul tău nu mai vezi nici o culoare. Totul e alb. Spital. Sanatoriu. Și într-o zi nici nu mai știi cât de mult mai trece, vezi un lucru nemaipomenit: că bradul e verde. (*Din nou se face întuneric, apare spațiul amintirii. E un doctor și Smaranda, mai puțin tânără, trasă la față, îmbrăcată ca-n spital*).

VOCEA SMARANDEI (*emoționată*): Doctore, aș vrea să vă zic ceva. Ceva extraordinar.

VOCEA DOCTORULUI: Ce e? Dar calmează-te, văd că te-ai emoționat.

VOCEA SMARANDEI: Doctore, eram în baie. Fereastra era deschisă și curgea apa la duș. Și când am dat cu ochii de fereastră (*emoție crescândă*) am văzut bradul ... Era ... verde!

VOCEA DOCTORULUI: Brazilii sînt verzi, fetițo!

VOCEA SMARANDEI (*încăpătânată*): Era verde!

VOCEA DOCTORULUI: Brazilii sînt verzi. Brazilii sînt verzi și pentru tine, fetițo. Uf, de ce aveți unele din voi, femeile, numai suflet? Și de ce băgați acolo toate răutățile și toate durerile și n-aveți și un pic de minte ca să le alungați și să vedeți că pe lume în afară de răutăți mai e și bine și frumos?!

VOCEA SMARANDEI: Stau de un an aici. Acuși împlinesc anul la sanatoriu. Dar n-am știut că bradul e așa verde. Nici nu mai știam că există culori. Le uitasem pe toate. Nu mai știam, nu mai știam. Și uite, bradul e verde!

(*Se reia scene din realitate, femeia se reculege din amintire*).

SMARANDA: Și am văzut că bradul e verde. Și dacă și culorile sînt de la Dumnezeu, am jurat să nu mi le mai fure nimeni. Să fac orice pentru asta. Să fac ce-mi place. Și am lăsat, dracului, fabrica, să n-o mai aud cum urlă. Și unde să merg? Acolo unde e mai verde: acolo de unde fug toți. La Spații Verzi. Mătur noaptea străzile, plivesc florile și dimineața când vine roua sădesc răsaduri de panseluțe. Cu grijă, cu duioșie, ca pe un mormânt.

CARON (*se înfioară*): E nebună. Cum, ca pe un mormânt? Doar îți place!

SMARANDA: Exact! Doar te duci să pui flori pe mormântul cui ai iubit. Și le pui cu dragoste, le stropești, le îngrijești. Dar de trecut am trecut peste tot. Roma, Lisabona, Madrid, Paris.

CARON (*încearcă să destindă atmosfera*): Ai călătorit, nu glumă.

SMARANDA (*n-o ia în seamă*): Nu m-am oprit nicăieri. Doar aici. Eu vreau sector „Londra”. Aici brazii sînt verzi și iarba e verde și florile au culorile curcubeului.

DIDINA (*înfiorată*): E nebună, e nebună.

CARON: Ei, și cum e cu amorul liber?

SMARANDA: Păi, nu ți-am spus? Iubești numai ce-ți place. Liberă, ca pasărea cerului.

CARON (*deceționată*): Mai bine mi-ai povesti de ce-a divorțat Ileana. Mi-ai zis că a fost măritată numai două luni.

SMARANDA: Păi, ce, e divorțul meu? Ea a divorțat, ea să zică!

ILEANA: Zic, dar n-am divorțat eu, ci el.

DIDINA (*anchetează curioasă*): Te bătea?

ILEANA (*cu superioritate în toate răspunsurile*): Gheorghită?

DIDINA: Te înșela?

ILEANA (*la fel*): Gheorghită?

CARON: Erai prea bătrână pentru el!

ILEANA: Pentru Gheorghită? Aveam 16 ani.

CARON: Nu-i făceai de mâncare.

ILEANA: Eu? Gheorghită nu mîncase toată viața așa ciorbă ca aia făcută de mine.

DIDINA: Atunci de ce dracu' divorța?

ILEANA: Așa a întreat și judecătorul. De, ce vrei măi, băiete, – avea și el 21 de ani – să te despart? Tinerică este, curățică – este, frumoșică – vede toată lumea. Nu te spală? Ba mă spală, dom' judecător. E rea de gură? Nu, doamne ferește. Te pomenești c-oi fi gelos. Se uită după alții. Nu se uită, dom' judecător. O iubești? O iubesc. Nu te iubește?

Ba mă iubește. Și atunci sare tată-su: Desparte-i dom' judecător, că în două luni nebuna asta l-a topit ca pe -o lumânare.

(Toți râd de se prăpădesc).

ILEANA *(ridică din umeri)*: Nepotrivire de caracter.

DIDINA *(invidioasă)*: O nepotrivire ca asta să-mi fi dat mie soarta.

CARON: Dosarul! Vezi că Ileana nu s-a măritat cu dosar. Și nu ți-a părut rău, Ileana?

ILEANA: Mi-a părut, că Gheorghită plângea, săracul. Dar cu nepotrivirea de caracter m-am învățat. După o lună, îl las eu. Nu mai ajung nici la primărie, și nici la tribunal.

DIDINA: Uite la ea! Nici n-ai zice.

CARON: Trimite-o pe post de diazepam la conu Mișu.

(Smaranda pregătește florile să le planteze. Începe să cânte).

DIDINA: Vezi-ți de treabă. Ți-am zis: toate lucrurile astea îl enervează sau nu le observă. Mai degrabă cântecul ăsta al Smarandei îl ascultă. Parcă l-ar fi legănat mă-sa cu cântecul ăsta. El care nu suferă nici radio-ul deschis, dar-mi-te când cânt eu prin casă. Îl văd noaptea când cântă Smaranda că se ridică din pat, ia de pe noptieră o țigară și fumează, și fumează pe terasă, cât ține și Smaranda concertul. Dar să știi că presa tare nu-i place, că nu se veselește, Smarando. Dar de ascultat, ascultă și el. Auzi tu, ce-am vrut să te întreb: că voce ai. De ce cânti tu numai cântecul ăsta, altele nu știi?

SMARANDA *(depărtându-se, încrâncenată)*: Nu doamnă, nu cânt altele că nu vreau. Hai, Ileano! *(Se depărtează amândouă, în timp ce doamnele, o clipă contrariate, ridică din umeri și apoi pleacă în casă. Smaranda și Ileana se întorc cu o greblă și o lădiță de răsad. Încep să pregătească un strat de plantat flori).*

SMARANDA: Dintre toate, panseluțele îmi plac cel mai mult. Numai panseluțe aș răsădi toată viața. Au pe ele toate culorile, parcă-s curcubeu.

ILEANA: Auzi, țață? Acum, că au plecat și astea, e o liniște și o pace de zici că-i la mine la Văișoara.

SMARANDA: De aceea din toată noaptea îmi plac mie orele astea. Și mi-au plăcut toată viața. De când eram tânără, de două ori mai tânără ca tine. E vremea când în sat fetele și băieții, nevăzuți de nimeni, își spun secretele. Până la 3 se strâng de pe drumuri toți. Și de la 5 abia mai vezi o lumină în ferestre. Aici, pe Londra, nimeni nu lucrează în schimburi. Oamenii se trezesc la șase, la șapte, ca să fie gata la birouri. Cucoanele aici sînt cu munca la domiciliu. Îngrijesc de tovarășii soți.

ILEANA (*cu gândurile ei*): Dar știi ce? Eu mulți purici nu fac aici. Sînt de vreo două luni, dar nu mă trage inima. Mă duc să-nvăț o meserie. Mă duc la fabrică.

SMARANDA: Bine faci, tu. Să te duci. Eu cu fabrica am început. Că am ajuns aici, e treaba mea. Nimeni să nu facă așa. Să aibă norocul să nu trebuiască să mă urmeze. Dar la fabrică tu să te duci. Ce se putea întâmpla odată, acum nu se mai poate. Și asta, din fericire.

ILEANA (*devine atentă*): Ce vrei să zici?

SMARANDA: Vorbeam de liniște.

ILEANA: De aici? Liniștea Londrei?

SMARANDA: Și de aici. Și liniștea Londrei face parte din liniștea de care vorbesc. (*Se așează pe marginea trotuarului, aprinde o țigară, cu gesturi încete, prelungi*): Cine mai trece noaptea pe aici? Un poet inspirat de whisky, două cucoane isterizate de prea mult bine, o babă uitată de Dumnezeu, care, ca să se răzbune, uită că de 30 de ani comuniștii au lăsat-o fără ordonanță, și, în rest, cine? Noi două. Nici măcar un câine vagabond. Pe Madrid, Paris, Oslo și et caetera, toți câinii au pedegree și, în consecință, stau în casă.

ILEANA (*nedumerită*): Cu au?

SMARANDA (*i-o întoarce*): Mai du-te și tu la filme, mai reciclează-te. Un câine cu pedigree e, cum s-ar zice, un câine de familie.

(*Ileana fluieră a mirare*).

SMARANDA (*continuă*): Și când au pedigree fac puii tot așa. Pedegree cu pedigree.

ILEANA (*râde disprețuitoare*): Dă-i dracu'. Tot potăi. Dar nu înțeleg de ce-ți ieși tălică sector „Londra” și nu te plictisești. De ce nu schimbi?

SMARANDA (*brusc schimbată*): Uite, d' aia. Dă o țigară. (*fumează tulburată*).

ILEANA (*nu înțelege iritarea și caută s-o îmbuneze*): Da' ce ai de-ți sare țandăra? Vorbeam de liniște și ...

SMARANDA (*după un timp, gânditoare*): De liniștea de acum. Dar cu mult înainte, încă înainte de vremea când Gheorghită al tău plîngea că-l topești ca pe o lumânare, iar tată-su plîngea să mai lași ceva din el, pe-aici noaptea apăreau mașinile mai negre ca noaptea.

ILEANA (*neștiutoare*): Ce mașini? La cine?

SMARANDA: Parcă știa cineva? Nimeni nu știa și de aceea tremurau toți: tremurau și foștii, tremurau aștilalți. De trăznit, trăzneau unde apuca. Dacă l-a pârât cineva pe poet? sau dacă poetul, ca să pună mâna pe Caron, îl încondeia pe bărbatu-său? Sau dacă ...Sau dacă ... ? Unii

se întorceau după o săptămână, sau un an, sau cinci. Alții, niciodată. Iar alții în două rate: întâi, sub formă de ulcior cu cenușă arsă la crematoriu, iar după zece ani, chiar ei în persoană.

ILEANA (*îngrozită*): Ce spui? Moroi?

SMAANDA: Cine mai crede azi în moroi? Se-ntorceau vii, chiar dacă piele și oase, dar vii.

ILEANA (*tot îngrozită*): Și cum arseseră înainte la crematoriu? Nu înțeleg.

SMARANDA (*calmă, înțeleaptă*): N-ai cum să înțelegi. Asta era și a rămas o invenție a aceluia timp.

ILEANA (*frisonând*): Te apucă tremuratul. Cred și eu că-ți era frică.

SMARANDA: Drept să-ți spun, fată, și n-ai să mă crezi, mie frică nu-mi era. Și dacă mai vrei să știi, cântam și pe atunci cât era noaptea de mare. (*Ileana n-o crede*).

ILEANA (*n-o crede*): Hai, fă, că te dai mare!

SMARANDA (*nu se supără, dar o taxează*): Ești o proastă. Și mare nu mă dau.

ILEANA: Cum să nu te temi? Veneau ăia cu mașini negre și-i luau p'ăștia, care-s barosani, și se împiedicau în ei de tine, că erai cine știe ce.

SMARANDA: Asta e, că ești o proastă. Că dacă n-ai fi ți-aș putea spune că eu pierdusem atâta încât nimic, dar nimic, nu mai puteam să pierd.

ILEANA (*Înfricoșată*): Dar viața? Viața, Smarandă?

(*Se face din nou întuneric pe scenă. Apare amintirea. Colțul casei, fântâna, tatăl Smarandei, cu spatele. E gârbovit*).

SMARANDA (*Cu fața spre sală, are o expresie dură, încrâncenată. Stă fiecare pe câte o piatră, lângă fântână*).

VOCEA TATĂLUI (*trist*): Am pus decorațiile la icoană și o cruce de tei la mormântul maică-tii și atâta sudoare în pământul ăsta nenorocit și tot n-a ieșit nici atâta grâu, nici atâta porumb cât cereau cotele pe care le voia Mezdrea. Și am ajuns dator, sabotor, chiabur. Și leneșul satului, mai mare peste sat și peste cote, m-a luat așa: dacă n-ai avea o fată proastă, poate te-aș trece la mijlocași. Și se uita așa, într-o dungă, la mine, că numai un scuipat între ochi merita. Și l-a luat. C-am știut atunci că poate să se întâmple orice cu mine, că de tine, Smarandă, pot fi mândru.

VOCEA SMARANDEI (*cu ură*): Nu fi mândru, tată, de mine. Nu fi mândru căci chiar de eram atât de deșteaptă cât voia țiganul, tot acolo te trimitea. El sau altul, câtă vreme așa ceva le era la îndemână. Eu sînt mândră de tine.

VOCEA TATĂLUI (*tristă, moale*): Pentru copii, Smarandă, tare-ți mulțumesc.

VOCEA SMARANDEI (*îndârjită*): Am fost Lupoaica. Cu dinții i-am ținut și i-am băgat la meserii. Numai atunci m-am liniștit când i-am știut scăpați din ghearele lui Mezdrea.

VOCEA TATĂLUI: Acum, că m-am întors, să nu-ți fac rău, Smarandă. Tu ești la fabrică, iar ei îmi cer să mă înscriu în colectiv. Să-i ajung din urmă. Eu nu zic nu, atâta mi-e peste mână, că președinte e Mezdrea.

VOCEA SMARANDEI (*și mai dură*): Dumneata în colectiva lui Mezdrea? Putoarea satului, să stea în fruntea lui? N-ai avut două cămăși toată viața: una, și pe aceea o spălai și așteptai să se usuce. Și ai ajuns chiabur, și sabotor, și pușcăriaș. (*Se repede și-l zgâlțâie de umăr*): Ascultă, tată. Dacă îndrăznești să semnezi cererea, de pușcărie ai scăpat, dar de mâna mea, nu. Te omor. Vreau să rămân mândră de dumneata.

VOCEA TATĂLUI (*speriată*): Stai, Smarandă, taci. Fac ce zici tu. Dar mă gândeam cum ziceai tu, că revoluția e ca zarzărul, tânăr din grădiniță. Și când e tânăr, toți se reped la el . . .

VOCEA SMARANDEI: Da, ca într-un zarzăr tânăr au năvălit ticăloșii. Revoluția nu trebuie să fie un zarzăr tânăr, ci un trandafir. Cu țepi. Să se apere de furi, de lacomi, de tâlhari. Cei buni toarnă apă la rădăcină să-l crească și cei răi se reped să culegă cât mai repede. Chiar când nu e rod. Chiar dacă e floare sau numai boboc. (*dezolată*) Dar asta n-am știut nici eu, nici alții. Și alții nu știu nici acum cine toarnă apa și cine culege înainte de vreme. Dă, tată, pământul la stat. Și de-o pâine și-un pachet de țigări îți aduce Lupoaica, n-ai grijă. Ai fost destul și soldat și țăran, ca să ai dreptul la pensie. Ți-o fac eu. Să nu creadă Mezdrea că poate să taie și să spânzure și să batjocorească. O să vină vremea când Mezdrea o să dea socoteală. Atâta doar că, până atunci, eu am pierdut atâta, că n-are ce-mi mai lua.

VOCEA TATĂLUI (*temătoare, îngrijorată*): Și viața, Smarandă? (*Scena amintirii se întunecă, reapare scena reală cu Ileana și Smaranda*).

SMARANDA (*ca în continuarea dialogului din amintire, dând din mâini a lehamite, cu echivoc*): Viațaaa.... (*Își ia mătura și se îndepărtează, dispărând din scenă. Din culise se aude vocea ei cântând cu încrâncenare*): „Ochișorii ce-am lăsat . . .”

C O R T I N A

PARTEA A DOUA

Tot noapte. Același decor ca și în partea întâia. Din stânga și din dreapta apar cele două femei cu mătura. Spre deosebire de partea întâia, acum ele țopăie vesel, executând cu măturile tot felul de figuri aiurite, stând cu spatele spre sală. Se opresc, se întorc brusc, se apleacă teatral ca pentru aplauze și când se ridică izbucnesc în râs. Se va vedea că sînt, deghizate în măturătoare, Caron și Didina. Cu gesturi afectate se prezintă, înaintând spre public, și ținându-și cu prețiozitate fustele lungi și crețe.

CARON (*face o reverență teatrală*): Ileana. (*Apoi, imitând*) Desparte-dom' judecător, că-l stinge ca pe-o lumânare. (*Se retrage lângă Didina*).

DIDINA (*și mai fandosită, înaintează spre rampă*): Smaranda, regina Londrei de la 3 la 5. (*imită pe Smaranda*) Ochișorii tralala ... tralala și la la la ...

CARON (*cu mare poftă de joc*): Ascultă, madam! Înțeleg să iei mătura, dar nu și repertoriul. Mai tango, ce dracu.

DIDINA (*se oprește cât să ia indicații exacte*): Mai tango? Adică mai cu sentiment?

CARON (*refuză plictisită, dar hotărâtă*): Nu, nu vreau sentiment, vreau ceva languros, un tango argentinian, născut pe malurile Dâmboviței. (*se pisicește, franțuzindu-se*): Didone, s' il vous plait. (*Dă ea însăși tonul*) „Să nu uităm nicidecum / Să iubim trandafirii ...” (*Cântând, dansează cu mătura ca și cum ar dansa cu un partener*).

DIDINA (*se alătură dansând și ea mai exagerat*): „... Ei sînt pe-acest pământ / un simbol al iubirii ...” (*schimbă brusc melodia*): „De câte ori ascult / tangoul de demult ... !”

CARON: „... Se aud și-acum în noapte / Duioasele lui șoapte”. (*Se întreprinde brusc*): Madame, fiindcă veni vorba de șoapte, eu zic să trecem pe recepție. Acum cînd la picioarele noastre se așterne misterioasă, fascinantă, chemătoare, Londra, ar fi păcat să pierdem și noaptea și ocazia.

DIDINA (*agitându-și războinic mătura*): Înainte, spre necunoscut!

CARON (*o ceartă, insinuant*): Nu fii modestă, Didone, pe tine modestia nu te prinde. Spune sincer ce gîndești: înainte spre necunoscuți! (*romanțioasă*): Întotdeauna mi-am zis că trebuie să fie foarte șic cu un bărbat despre care nu știi nimic și în primul rînd cum îl cheamă. Dacă e savant ori hoț de buzunare.

DIDINA: Hoț de buzunare, se poate, dar savant exclus!

CARON: (*jignită în amorul propriu*): Cum?!?

DIDINA: (*imperturbabilă*): Cum ți-am spus! Exclus!

CARON: E-te! Adică sex-appeal-ul meu nu se ridică la nivelul unui savant?

DIDINA: Nu de sex-appeal-ul tău duc eu grija, ci de-al lui. Tu nu știi că savanții sînt pensionarii?

CARON (*deconcertată*): Zău, tu?

DIDINA: Zău. Stau în laborator ori în bibliotecă până la 80 de ani. Și când ies din laborator ori din bibliotecă degeaba dai tu de ei. Oricum pe jumătate s-ar potrivi cu ce vrei. Ei n-ar ști cum te cheamă, dar n-ar ști nici ce scrie în buletinul pe care-l poartă în buzunar.

CARON (*concesivă*): Nu vrei savant? Nu mă cramponez. Eu sînt democrată, cu condiția să-mi placă. Mătur și Londra, și Copenhaga, Oslo, Tokio, Parisul, și, dacă viața o cere, ajung și la New York! Aventura! Vivat aventura!

DIDINA (*agitând mătura, războinic*): Soldați! Caporalii! Venim! *les din scenă alergând vesele. După ele se uită lung, dar destul de blazat, Ileana și Smaranda, care apar de puțină vreme, înveșmântate cu rochiile lui Caron și a Didinei. Ileana are în mână o sticlă.*

ILEANA: Fă, Smarando, da' nebune-s astea!

SMARANDA (*plictisită*): Nu-s nebune, sunt doar sătule. Sătule de prea mult bine. Li s-a acrit cu viața dulce și vor s-o săreze nițel.

ILEANA: Dacă pentru asta au nevoie de măturat, eu le-aș împrumuta-o în fiecare noapte.

SMARANDA: Te oferi degeaba. Nu vezi că și pentru măturatul în casă au nevoie de ajutor?

ILEANA (*ridică sticla și citește pe litere*): Courvoisier! Ce dracu e în asta?

SMARANDA (*care-i cunoscătoare*): Vișinată. Doar n-o fi ce scrie pe etichetă.

ILEANA (*bea*): Nici nu-mi pare rău. E o vișinată pe cinste. Zău, eu nu înțeleg de ce nu le lași pe astea să-și facă mai des chef. Eu ți-am zis: le-aș lăsa în fiecare seară să semneze condica la tomberon. M-aș abține numai de două ori. La chenzină și la lichidare.

SMARANDA: Numai să le dai mătura în fiecare seară și nu mai vin niciodată. Le place ce nu au voie. Iar de bine s-au săturat.

ILEANA: Te-ai fi săturat și tălică. Văd că strâmbi din nas la vișinată. Ce-ai azi?

SMARANDA (*aprinde o țigară*): Nu-ș' ce am. E ceva care nu mă lasă în pace.

ILEANA: Ce-ți face?

SMARANDA (*frământată, pe gânduri*): Nu mă lasă în pace. Nu mă lasă gândurile. Nu-mi lasă liniștea. Parcă în noaptea asta se întâmplă, vine cineva. Și-n țoalele astea nici să cânt nu pot.

ILEANA (*râde, bea un gât, și râde din nou*): Cântă, Smarando! Ce să vină? Ce să se întâmple, proasto? Decât că alte două, și mai proaste, mătură Londra în locul nostru și eu, după câte văd, o să mă fac criță. Dar cred că am dreptul să mă fac criță din când în când, iar când sînt în tualetă de cucoană, întotdeauna. Smarandă, știi ce zic? Dacă tot aia tânără ne-a lăsat de mâncare, hai la ea. (*ies împreună*).

Din stînga scenei apare un cuplu de cheflii. O femeie frumoasă, în rochie lungă, elegantă, cu spatele gol, desculță. Un bărbat la fel de elegant care are cravata legată în jurul capului, ca un apaș. Ține în mână sandalele aurite ale femeii cu care se preface a cânta la vioară. Nu sînt beți, sînt doar bine dispuși; mai mult, teatralizează.

AMÂNDOI: Ce frumoasă este viața / Când te prinde dimineața / Pe la patru la șosea, / Cu nevasta altuia.

BAZIL (*dintr-o dată pus pe exactități*): Ascultă, Zamfiro, cine e bărbatul tău?

SAFIRA (*tot bine dispusă*) : Ultimul, penultimul, răspenultimul, sau care?

BAZIL: Titularul.

SAFIRA (*nonșalantă*): Titular niente.

BAZIL: Nu mă mai joc. Safira, Safo, regina sufletului meu, dacă nu ești iubită ori nevasta lui nea Cutărică nu mă mai joc.

SAFIRA (*inocentă*): Dar de ce, dragă?

BAZIL (*închuiat*): Căci dacă nu, eu pe cine înșel? (*pauză retorică, apoi, disperat*) Cui pun eu coarne? (*schimbă tonul, didactic*) Se-nțelege chiar metafizice, aici, la șosea, la patru dimineața, coarne teoretice, dar cui? Cui le atașez? Folclorul, care exprimă, nu-i așa, robustețea spiritului național, o spune verde, citez: „cu nevasta altuia”. Care-i ăla? Safiro, nu se poate. Tu trebuie să înșeli pe cineva în această clipă. Safira, te rog, nu înșeli pe nimeni? (*rugător*) Hai, fă un efort, amintește-ți. Te implor, în numele tinereții noastre revoluționare petrecute ensemble, te conjur, înșeală pe careva! Ce-i așa de greu? Nu mai există aspiranți la nuri tăi, celebri pe vremea brigăzilor de la Salva-Vișeu?

SAFIRA (*ii arde repede o palmă ușoară, mai mult din cochetărie*): Nu fii măgar, Bazil.

BAZIL (*își freacă încet obrazul, ușor înviorat*): Reacția ta spontană mă face optimist. Nu ți-ai pierdut reflexele feminine și, în consecință, nici aspiranții. Regină, degeaba ți-ai schimbat porecla în renume? Zamfira – Safira – Safo -, te conjur, ia-ți, fie și retro, un amant. Fără amant îți pierzi sex-appeal-ul.

SAFIRA (*râde*): Fii serios.

BAZIL (*trist*): Aia e, că sînt. Pentru că din punctul meu de vedere sex-appeal-ul unei femei este acel bărbat pe care trebuie să-l încornorezi repede și imediat. Auzi, să petrecem atât de bine o seară întregă, după 20 de ani de despărțire, și eu, imbecilul, să nu-mi pun problema: am ce încornora la Safira? sau n-am? Am, mi-am spus eu ca un idiot, căci mă bazam pe memorie (la mine) și pe tradiție (la tine). (*rugător*) Hai, Safira, te rog, găsește unul în afundurile insondabile ale memoriei. Ai tu inima să mă deprimi pe teritoriul natal și național?

SAFIRA: Natal da, dar național ba. Ai venit cu pașaport francezesc. (*se alintă*) Că ai plecat, ai fost un porc, ori un măgar. Că ai venit să mă vezi, ești un dulce. (*Încearcă să-l sărute*).

BAZIL (*o respinge*): Nu devia, nu devia. Ador deviațiile: de stînga, de dreapta, de extremă ... dar nu-i suport pe deviaționiști. Suport unul singur, și acesta sînt eu. Dar, revenons à nos moutons: pardon, în termeni autohtoni, să revenim la oile noastre, adică la încornorații necesari. Safiro, nu mă nenoroci. Uite și folclorul, chiar de pahar, ține cu mine. Citez din nou: (*cîntă*) „Ce frumoasă este viața ...

SAFIRA (*Se urcă, brusc, pe bancă, și continuă cântecul*): „... când te prinde dimineața, / Pe la patru la șosea, / Cu nevasta altuia”.

BAZIL (*îngenunchează în fața băncii, bufon și patetic*): Safira, dacă nu declari repede și imediat că trișezi un nătărău mă faci să mă simt idiot.

SAFIRA (*se joacă*): Și cam cum crezi tu că e un idiot?

BAZIL (*prompt*): Definiție: idiot este acela care se duce la șosea cu propria lui nevastă. Ori așa mă simt eu când sînt cu o femeie care n-are bărbat. Fac un șoc pe viață, Safira. Înțelege și nu mă nenoroci.

SAFIRA (*râde*): Numai ideea că te gîndești la mine ca la o nevestă m-a frisonat și m-a convins. (*meditativă*) Sondându-mi memoria, găsesc că ai oarecare șanse.

BAZIL (*entuziasmat*): Un bărbat!

SAFIRA (*sec*): Doi bărbați.

BAZIL (*fericit, uluit*): Doi amanți? Sistem francezesc. Și apoi e mai puțin plictisitor. Safira, m-ai înviorat. Eu n-am putut niciodată să fac dragoste cu o femeie care nu avea ori amant, ori bărbat. Nu mă inspira.

Unde e triumful? Scuză-mă, între noi doi, ca vechi prieteni, nu se pune problema. Dar cântecul cu patru dimineăta, cu șoseaua, mi-a pus acut această problemă de conștiință. Pe cine înșel eu? Dar știi ce vreau să te-ntreb? Nu-mi amintesc, de ce n-am fost eu vreodată amantul tău pe vremea Agnitei-Botorca?

SAFIRA: Păi simplu, pe vremea aceea Bazil, eram fată mare. Eram singura fată mare între actrițe.

BAZIL (*deziluzionat*): Săraca. Ai avut și tu necazurile tale. Uitasem. Știi, categoria aceasta totdeauna m-a indispus. E ceva impudic în aceea că o femeie să nu fi fost încă a nimănu. Iar spiritul meu competitiv suferă astfel un K.O. Dacă n-a vrut-o nimeni, eu ce să caut acolo? Categoria aceasta, scuză-mă, n-am putut s-o abordez. Căci, în rest, dosarele mire-selor eu le verificam amănunțit.

SAFIRA: Ascultă Bazil, asta chiar e adevărat?

BAZIL: Este cât se poate de exact.

SAFIRA: Te pomenești că nu te lăsa conștiința.

BAZIL: Conștiința mă lăsa dar nu-mi permitea ereditatea. Eu, care am un bunic ceasornicar elvețian, moștenesc în sânge precizia. Puteam eu să procedez astfel? Să livrez neveste neverificate? Verificam, îndreptam, sfătuia. Hotăram. Asta nu e de X, asta e nevestă pentru Y ș.a.m.d.

SAFIRA (*se amuză*): Că ai plecat, Bazil, ai fost un ticălos. Că ai venit, ești un dulce și recunosc că ți-am dus dorul. Uf, Bazil, ai plecat, ai venit, ai îmbătrânit dar tot nebun ai rămas!

BAZIL (*vexat*): Eu nu sînt nebun, sînt sincer. Țasta-i defectul vostru, confuzia.

SAFIRA: Care „al vostru”?

BAZIL: Al tovarășilor. Să știi că eu m-am dezis de limbaj. Constat chiar că-mi dă plăceri speciale să-l frecventez din când în când. (*se justifică*) Îmi amintește de tinerețe. Asta nu mă împiedică să observ la tovarăși încăpățânarea de a se complăce în confuzie.

SAFIRA (*tot ironică, dar atinsă*): Și care este, după opinia ta exactă, de nepot de ceasornicar elvețian, care este, Bazil, confuzia în care noi, tovarășii, ne complăcem?

BAZIL: Confundați sinceritatea cu nebunia. Îmbâcsiți cu sentimentele voastre prefăcute cele mai curate fapte de viață. Atașați peruci unei realități chele și o coafați sentimental. Spune și tu, e uman? (*cu reproș*) Veneam eu, un tovarăș, un utecist, și spuneam: tovarăși, eu nu am credințe, eu am interese. Și voi nu mă credeți. Și mă loveți în demnitatea mea de tovarăș tânăr căci eu întâmpinam revoluția cu inima deschisă.

Nu ne-a învățat și Marx și Engels și chiar și Lenin, toți clasicii marxismului, că nu trebuie să minți revoluția, s-o păcălești? Că ești dator să înaintezi fluturând adevărul ca pe un steag? Și eu le spuneam cinstit: să trăiești tovarășe X, însurați-vă cu tovarășa Y, e, mă scuzați, o femeie pe cinste când trebuie, cu care nu veți avea decât două posibilități: ori vă scoate din ședințe și vă obișnuiește cu tovarășele. Ori, dacă rezistați în ședințe, ea va avea ce să facă să nu se plictisească. Luați-o, e o. . . , mă rog, mă exprimam autohton, pe cinste. Și tovarășul râdea de se prăpădea. De unde știi tu, tovarășe Vasile, toate astea despre viitoarea mea nevastă? Am verificat totul și n-am uitat esențialul. Și care este esențialul, tovarășe Vasile? Vezi, Safira, ei erau tovarăși de nădejde dar nu știau esențialul. Și eu care știam, le spuneam sincer: patul. Ești nebun, tovarășe Vasile, râdea cu încântare tovarășul, eu numai tovarăși care promiteau am însurat, și nici unul nu spunea: ești sincer, tovarășe Vasile, asta ești, un măgar sincer. Sau un ticălos.

SAFIRA: Și regreti asta, Bazil?

BAZIL (*jignit*): Eu am zis că sînt sincer, nu că sînt imbecil. Cum să regret, Safira? E de regretat? Ți-am spus: la București sentimentele strică doctrina. Eu efectuez o critică obiectivă. Acuz confuzia dar o ador. Mai multe servicii decât confuzia nu mi-a făcut nimeni. Nici măcar bunicul meu ceasornicarul elvețian, cu precizia lui cu tot! Câte un tovarăș mai retardat, mai tributar mentalităților retrograde, îmi zicea: tovarășe Vasile, îți trasez sarcina să-mi găsești o tovarășă care să fie și de nădejde, dar să fie și fată mare. Era, se înțelege, o dorință mic-burgheză. Dar era dorința unui tovarăș! La vremea aceea revoluția era atât de tânără, încât îi stătea bine să nu fie perfectă. Mai existau și tovarăși de nădejde care aveau asemenea stare de mentalitate. Dar eu îi înțelegeam și-i iertam. Sarcina trasată era pentru mine literă de lege. Cercetam zile și nopți și găseam. Dar era, oare, tovarășa, **la vièrge** comandată? După unii era, după alții, nu. Puteam eu să mă iau după zvonuri? N-aveam încredere decât în mine (*echivoc dar insinuant*) și dacă era. . . era!

SAFIRA (*se amuză*): Bazil, te contrazici. Mai adineaori spuneai că nu te inspiră categoria.

BAZIL: Exact. Nu categoria mă inspiră, ci datoria.

SAFIRA: Păi, datoria ta era să-i găsești o fecioară.

BAZIL: Și o îndeplineam. Eu (*subliniază*) trebuia s-o gălesc fecioară, nu el!

SAFIRA (*râde*): Recunoaște, ticălosule, că nu-ți deconspiri metodele de verificare.

BAZIL (*jignit*): Nu recunosc, și pe deasupra mă și jignești. Nu-ți spun eu că veneam spre revoluție cu inima deschisă ca o floare de lotus? Raportam: să trăiți, tovarășa era fecioară. Am verificat personal. Și tovarășul râdea încântat: ești nebun, tovarășe Vasile.

SAFIRA (*cu nostalgie*): Chiar așa-ți ziceam: Vasile nebunul.

BAZIL: Nu mă deranja confuzia, ea oferea revoluției un balcanism de care nu m-am plâns niciodată.

SAFIRA: Și totuși, ai plecat.

BAZIL (*o ceartă*): Vai, Safira, mă dezamăgești. Mă întorci în obsedantul deceniu. Vreau să-ți fac o confidență. Obsedantul deceniu nu se mai poartă nici la Paris. Și tu te încăpățânezi să-l evoci la București când mi-e lumea mai dragă!

SAFIRA: Lumea ți-era dragă și atunci, la București, și văd că nu te plângi de ea nici acum. Bazil, vreau să aflu de ce-ai plecat.

BAZIL (*dezamăgit*): Pui, tu Safira asemenea întrebări? Ai tu inima să cobori întâlnirea noastră pe terenul trivial al relațiilor cauză-efect?

SAFIRA (*încăpățanată*): Am. Și nu-mi pasă dacă-l consideri trivial. Treaba ta. Dacă nu-mi spui imediat de ce-ai plecat, mă supăr și retractez definitiv afirmația că m-ar iubi măcar unul, dar încă doi bărbați.

BAZIL (*îngrozit*): Asta nu. Numai asta nu. Safira, te rog să nu mă șantajezi.

SAFIRA (*neînduplecată*): Ba te șantajez. Spune-mi imediat pentru ce ai plecat. Motivul.

BAZIL (*enervat*): Dar de ce trebuie să am neapărat un motiv? În această chestiune să știi, între capitalism și socialism, nu există nici o deosebire. Și aici și acolo, același dogmatism absolut penibil. De ce ai plecat? Întrebați voi. De ce ai venit? întreabă ei. Te previn, dacă ai de gând să faci vreodată ca bătrânul tău prieten, trebuie neapărat să-ți faci rost de un motiv. Fără un motiv serios nimeni nu stă de vorbă cu tine. Așa mi-au spus și mie când m-am dus într-o dimineață la poliție să le spun că doresc azil politic.

SAFIRA (*accentuează amănuntul*): Era dimineață?

BAZIL (*vinovat*): Era patru dimineața. Te rog să mă scuzi dar mai repede n-am putut merge. Sărbătoream.

SAFIRA (*se așează pe bancă turcește, așteptând o poveste lungă*): Că rămâi?

BAZIL: Dimpotrivă. Că plecam. Dorul de țară era o obligație tovarășească în toate vizitele internaționale de documentare. Ne documentăm despre capitalism ca să-l putem combate. Nu poți eradica un rău

pe care nu-l cunoști. Îl cunoscusem și eu cât de temeinic se poate cunoaște în trei săptămâni, documentare din care trebuia să obțin sila față de Paris și dorul de București.

SAFIRA (*mereu curioasă*): Și reușeai?

BAZIL: Să fiu sincer, doar pe jumătate. Silă de Paris nu prea reușeam să capăt, probabil nu ajunseseam eu încă acolo unde se capătă asemenea resentimente. Dar, despre București, n-o să mă crezi, dar chiar mă încerca dorul. Și pentru că mă reîntorceam, am băut 21 de pahare de vin. Safira, dacă nu mă înșel, am băut chiar și pentru tine.

SAFIRA: Mersi, ticălosule. Noi ne dădeam aici de ceasul morții și tu benchetuii.

BAZIL: Și eu mă dădeam de ceasul morții, dar abia a doua zi.

SAFIRA: Te rog să nu anticipezi absolut nimic. (*teatrală*) Actul întâi: tovarășul Vasile bea în bistro 21 de pahare cu vin roșu. De ce, mă rog, 21?

BAZIL (*se scuză*): Mai mult n-am putut. Eram singur și mă gândeam la fiecare. La tine, la Vlase, la șantierul tineretii, la brigada noastră cu cei patru care am speriat lumea. A propoz, ce mai știi de ceilalți?

SAFIRA: Multe nu știu nici eu. Dar nu te depărta. Ce-ai făcut după cel de-al 21-lea pahar de **vin rouge**?

BAZIL: Am știut ce surpriză colosală vă pot face. Rujuri, parfumuri, pliante, fotografiile, vax! Și dacă le-aș face eu o surpriză mare, dar mare de tot, gândeam? Să nu mai vin.

SAFIRA (*stupefiată*): Cred că nu ești în toate mințile. Chiar așa?

BAZIL: Vezi, iar mă consideri nebun. Asta e defectul vostru: confuzia. Când sînt sincer voi mă taxați de nebun.

SAFIRA (*la fel*): Bazil, chiar întreci măsura. Cum, ai hotărât să rămâi numai ca să ne faci o surpriză? Asta-i surpriza?

BAZIL (*imperturbabil*): Și încă ce surpriză! M-am gândit la tatăl Natașei. (Știi că a divorțat imediat de mine?), tovarășul socru director, ce șuturi o să ia când se va afla că fostul său ginere a șters-o la capitaliști! Ce figură va face șefa de cabinet de la tovarășul-prim, care avea o adorație oarbă pentru mine! Ce figură o să faci tu – chiar. Și uitasem când am terminat de băut al 21-lea pahar, hotărârea mea era luată. Pe al 22-lea, te rog să mă scuzi, nu l-am mai putut bea.

SAFIRA (*îngrozită*): Invențezi!

BAZIL (*rece*): Cătuși de puțin. M-am dus la poliție și am cerut azil politic. Dar, curios, știi că nu erau doritori deloc să mi-l acorde? M-am enervat la culme. Asta-i capitalismul din reclamă? Vine un tovarăș să trădeze și ei nu se bucură sincer? Mă chestionează de ce vreau să rămân, de ce

am plecat. Ce motive serioase am să cer azil politic. Mă rog, întrebau exact ca tine. M-au chinuit ca pe Cristos. Asta, cu surpriza, nu ținea la ei. A trebuit să inventez. Ce puteam face altceva?

SAFIRA (*grav*): Acum, după ce mi-ai spus ce mi-ai spus, te-aș întreba altceva.

BAZIL: Cunosc, de ce-am venit, nu? Asta să nu mă întrebi că-ți voi spune singur: să verific cum a funcționat surpriza. Să mă scuzi, manie de ceasornicar de precizie.

(*Din casă iese Scriitorul. Se apropie de cei doi și, fără să-i recunoască, le cere un foc*).

SCRIITORUL: N-aveți somn? Treaba voastră, n-am nici eu. Dar poate aveți un foc?

BAZIL (*il recunoaște*): Se poate, maestre? Pentru dumneavoastră?

SCRIITORUL (*surprins*): Cine ești dumneata că-mi spui mie „maestre“?

BAZIL: Un fost recitator din versurile revoluționare pe care le-ați scris. Safira, mai ții minte poezia aia cu spicele și colectiva?

SAFIRA (*începe să recite, ca pe scena amatorilor*): „Spice mari ce cresc sub soare / Pentru clasa muncitoare“.

SCRIITORUL (*surprins plăcut dar bănuitor*): De unde ați mai apărut și voi?

BAZIL: Eu, de la Paris. Iar doamna e tovarășa Zamfira, vedetă a cinematografilei noastre. Dar, pe vremea brigăzilor de tineret, noi eram brigada de agitație.

SCRIITORUL (*plin de sine*): Nu vă țin minte.

BAZIL: (*modest*): Nici nu aspiram. Noi eram mulți, dumneavoastră, bardul. (*cu emfază*) Unul din barzii mari ai socialismului!

SCRIITORUL: Ce făceați pe atunci?

BAZIL: Îmbinam plăcutul cu utilul.

SAFIRA (*duioșie enervată*): Era un ticălos. Făcea muncă de cadre și promova pe post de neveste tovarăse cu dosar verificat.

BAZIL: Le promovam în mod plăcut. Chiar și pentru ele, fii sigură. Și colectivizarea am făcut-o plăcut. Colectivizam femeile fără bărbați. Nici nu știi ce importanță are în asemenea ocazii munca de om la om.

SCRIITORUL (*cu superioritate*): Erați copii. Marii șacali vă puteau da clasă. Radion Popescu făcuse și din închisoare o plăcere.

SAFIRA (*cu interes*): Rodion, regizorul?

SCRIITORUL: Chiar el. A avut niște cocoșei și a trebuit să facă și el ce-au făcut și alții pentru asemenea pricină. Și când a ieșit, destul de repede, de altfel, a început să facă vizite la familiile colegilor de acolo.

Promitea eliberării, scurtări de termene, regim preferențial contra unor bijuterii fabuloase. Dar măsura a întrecut-o cu cenușa.

BAZIL (*se amuză*): E celebră. O știu.

SAFIRA (*curioasă*): Ce cenușă?

SCRIITORUL: A promis lui madam Papadopolis că i-l aduce pe Papadopolis cât mai repede acasă. Rodion promitea și grecoaica plătea. Pentru că nu putea să facă și nici măcar n-avea de gând să intervină pe undeva, Rodion a inventat că Papadopolis ar fi murit. Pe alte bijuterii bune, a adus, vezi Doamne, neconsoltei văduve, ulciorul cu cenușă. Peste doi ani să moară grecoaica de inimă și mai multe nu: grecul, eliberat, intra pe poarta casei, în casa în care ea ținea o urnă plătită cu aur greu!

SAFIRA (*se oripilează*): Ce lume odioasă!

BAZIL (*obiectiv*): Întreprinzătoare. Fără ei rămâneam tot la compresorul care urcă pe munte (*își amintește*) Cântam cu toții „Brigada noastră / E tinerească./ Porniți cu noi, /un, doi /”.

SAFIRA (*din nou înduioșată*): Țin minte. (*începe să cânte și ea. Din casa vecină ies Smaranda și Ileana. Ascultă un timp și apoi Smaranda se alătură, fără veste, duetului*).

SMARANDA (*începe să cânte cu ei*): „...Porniți cu noi, / un doi ...” (*Bazil cu Safira se opresc brusc și deodată o recunosc*).

BAZIL: Smaranda!

SAFIRA: Smaranda!

(*O înconjoară, o sărută, Ileana privește spectacolul uluită*).

SAFIRA: Ce surpriză! Nu te-am văzut de 25 de ani!

BAZIL (*o ceartă*): Frumos! Noroc de mine care vin să-mi caut prietenii. Astfel, din partea lor, nici o speranță. Bravo, Smaranda, te ascunzi!

SMARANDA (*destul de rezervată, echivocă*): Nu se poate face totul pe lumină. Misiune grea.

BAZIL (*reticent*): Ești ...

SAFIRA (*nu înțelege*): Ce fel de misiune?

BAZIL (*arată pe umăr gradele*): Ai o misiune așa, specială?

SMARANDA (*încuviințeză*): Foarte. Acționez numai noaptea.

BAZIL (*surprins*): Sincer să fiu, nu mă așteptam. Mai ales după ce...

Dar, mă rog.

SAFIRA: Și în ce domeniu activezi?

SMARANDA (*sec*): Internațional.

BAZIL: Călătorești mult?

SMARANDA: Oslo, Tokio, Berna, Varșovia ... În ultimul timp: Londra.

SAFIRA (*entuziasmată, sufletistă*): Ador călătoriile. Dar n-aș pleca cum ai plecat tu, Bazil, în ruptul capului. Doar ca Smaranda, doar așa. Pe când eu, ca actriță, câte un turneu la cinci ani. Smaranda a văzut toate capitalele lumii.

SMARANDA (*sec*): Adevărat, toate. Turneele noastre sînt mai dese.

BAZIL (*curtenitor, cu ochii pe Ileana*): Dar nu mi-ai prezentat-o pe doamna!

SMARANDA (*sec*): Doamna e o tovarășă și e subordonata mea.

BAZIL (*glumește*): Si jeune et déjà. . .

ILEANA (*nu înțelege*): Ce vrea asta?

BAZIL (*tot curtenitor*): Vreau ca atunci când treceți pe la Paris să nu mă ocoliți. Vă ofer cartea mea de vizită. (*Caută în portefeuille*): Să nu cumva să nu veniți. Această posibilitate nici n-o iau în studiu. O exclud cu unanimitate de voturi.

(*Pe aceste cuvinte scena reală începe să se întunece. Apare planul amintirii. Cu spatele, Bazil; e tânăr, în picioare, în fața unei mese de prezidiu. În fața lui, cu fața spre sală, Smaranda. E tânără, speriată, dezamăgită.*)

VOCEA LUI BAZIL: Tovarășa Smaranda s-a făcut unealta dușmanului. Faptul că îi e tată, n-o scuză, ci o acuză. Arată din ce elemente provine această tovarășă cu un tată chiabur, sabotor și pușcăriaș. Și, cu toate acestea, a îndrăznit să vină lângă noi. Să cânte alături de mine în brigadă. Să meargă la Salva-Vișeu! (*Supune la vot*) Cine este pentru? Cine este împotriva? Se abține cineva? (*triumfător*) Tovarășa nu mai face parte din rândurile organizației noastre. Se exclude cu unanimitate de voturi.

(*Pe aceste cuvinte se face întuneric și planul real începe să se lumineze.*)

SMARANDA (*Vorbind amintirii*): Se exclude în unanimitate! (*Râde cu nervozitate, râsu'-plânsu'; brusc, violentă*): Votează cineva împotriva?

BAZIL (*a înțeles, încearcă să destindă*): Cine să voteze împotriva? Ne întâlnim la Paris. (*Concesiv*) Tu cu ale tale, noi cu ale noastre. Dar un pahar de vin putem bea și acolo, fără să ne atingem de ideologii!

SMARANDA (*aceeași voce încăpățânată, tragică, nebună*): Poate se abține cineva!

(*Moment de tăcere jenantă. Safira și Bazil își dau seama la ce se referă Smaranda. Scriitorul intuiește. Ileana se uită fără să înțeleagă nimic.*)

BAZIL (*deconcertat*): Da. Înțeleg că n-ai uitat. (*Cald, uman*): Chiar te înțeleg. Dar, ce dracu?, așa era rolul! Safira, explică-i tu, ești actriță. Te pricepi mai bine la problemele artistice. Când ești într-un rol, spui ce-ți cere el. Pe scenă spui „te iubesc” chiar și celui mai mare dușman. Sau viceversa.

SAFIRA (*se delimitează cu seriozitate*): Bazil, te joci. Smaranda nu era pe scenă.

BAZIL: Pentru că tu nu ai fost în sală, ai fost absolută să votezi și te crezi mai bună ca ceilalți. Și dacă erai? Safira, n-ai dreptate și n-are, în primul rând, Smaranda. Toți eram pe scenă. Toți jucam câte un rol. Și era o piesă atât de nouă încât nimeni, dar absolut nimeni, nu știa ce va fi în actul doi. Și era normal să încerce fiecare s-o joace cât mai bine. (*Se duce la Smaranda, îi ia mâna și i-o sărută*): Te rog să mă scuzi c-am condus eu ședința de excludere. Aș vrea să-ți fac o mărturisire, chiar eu am fost acela care m-am oferit.

SAFIRA (*se oripilează*): Ești odios!

BAZIL (*dezamăgit*): Ți-am spus! Sentimentele strică revoluția. De ce-aș fi odios? Dimpotrivă. Am fost un adevărat prieten. N-am făcut noi șantierul împreună? N-am colindat cu brigada de agitație toate căminele culturale? Aveam o muncă de răspundere, am făcut zeci de liste cu voluntari pentru Salva-Vișeu și Bumbăști-Livezeni. Mai țineti minte cluburile din scândură de brad nedate la rindea? (*se smulge din amintire*) Uite, mă molipseam de sentimentalisme. Și eu trebuie să fiu exact. Deci, când s-a hotărât excluderea Smarandei, m-am gândit. Ca prieten, ce pot face eu pentru ea? De exclus, era exclusă încă înainte de a începe ședința. De ce s-o facă un străin cât o poate face un prieten? Îi va fi și ei mai ușor? N-o să se simtă singură.

SMARANDA (*cu ironie amară*): Nici nu eram. Era, nu-i așa, o unanimitate de tovarăși.

BAZIL: S-ar putea ca tu să fi interpretat greșit. Și de aceea am vrut să-ți spun încă de pe atunci. Seara te-am căutat acasă. Dar, curios, lipseai.

SMARANDA (*nu știa*): Ai venit tu la mine, la gazdă?

BAZIL (*dezinvolt*): Bineînțeles. Voiam să te asigur de prietenia mea. Te-am exclus, dar voiam să aflu chiar și așa dacă exista în viața ta un iubit.

SMARANDA (*uluită*): Ce să existe?!

BAZIL: Un iubit. Știam, presupuneam că există, dar nu-l identificasem. Și asta-mi jignește capacitatea mea de cadrist bătrân. Or, m-am gândit eu, logic, dacă aveai un prieten, trebuia să-l găsești la tine în seara de după excludere. Dar n-am avut noroc. Gazda mi-a spus că nu ești acasă.

SMARANDA (*ironică*): Bătrâne cadrist, nici măcar nu greșeau decât pe jumătate. Nu aveam un iubit, avusesem un iubit.

SAFIRA: Cum? Cine era?

SMARANDA (*ca-n transă*): Era cel mai frumos băiat și cel mai bun dintre noi. Și era blând, și făceam în fiecare seară ... castele de nisip. Cum o să fie când ne căsătorim? Câți copii o să avem? Nu concepea să nu avem trei copii măcar. Era vesel, era tandru, cânta atâta de frumos ...

BAZIL (*înciudat*): Fir-ar să fie! Și eu să nu-l fi aflat.

SAFIRA: Ești măritată cu el?

SMARANDA: Nu m-am măritat nici cu el, nici cu altul, niciodată.

SAFIRA: De ce ?

SMARANDA (*simplu*): A murit.

BAZIL: Cum a murit?

SMARANDA (*resemnată*): A murit în seara aceea. (*pe gânduri*): Aveam noi un loc în care ne întâlneam în fiecare seară. Asta era dorința noastră, secretul nostru, să nu știe nimeni, până nu ne căsătorim. Mă întorsesem de la ședința de excludere. Îmi vâjîia tot capul. Și am așteptat ca pe ghimpi să se facă seara și să se facă ora. Și am ajuns acolo și am așteptat un ceas, două trei, patru, toată noaptea. De atunci nu mai pot dormi, eu, nopțile.

SAFIRA (*curioasă*): Cine era?

SMARANDA (*cu emoție, fără să-i răspundă*): Îl așteptam și numele lui îmi stătea ca o pasăre gata să-și ia zborul din inimă. Mi-era frică să nu deschid gura. Îmi încleștam dinții și-mi mușcam buzele până la sânge. Știam că dacă aș fi deschis gura, numele lui ar fi țâșnit, ca dintr-o rană deschisă, sângele.

ILEANA: Cum îl chema?

SMARANDA: N-am mai putut să-i mai spun numele niciodată. Și numele a murit odată cu el.

SAFIRA (*nu înțelege*): De unde știi că a murit?

SMARANDA: A murit, sigur.

SAFIRA: Și tu?

SMARANDA: Pun flori pe mormântul dragostei mele. Milioane de flori.

SCRIITORUL: Pe un singur mormânt? Romanțiozități. Unde încap atâtea flori pe-un mormânt?!

SMARANDA: Încap. Nici nu știi câte pot să încapă.

BAZIL: Și ți-ai mai refăcut viața?

SMARANDA: Viața e ceva care nu se poate refăce.

(*Pe aceste cuvinte apare scena din amintire. Activistul e cu spatele. Cu fața-Smaranda. Nu mai e atât de tânără. Are aproape vârsta din scena reală*).

VOCEA ACTIVISTULUI (*e caldă, prietenoasă*): Am să te cert, Smaranda. Niciodată nu mă cauți. Dacă n-aș da eu de tine, nici n-ai veni să mă vezi.

VOCEA SMARANDEI (*e calmă, senină*): Ce să te caut, Gavriile, te caută atâția de n-ai tu timp de ei.

VOCEA ACTIVISTULUI (*cu tristețe*): Îmbătrânim, Smarandă, și ca ieri făceam Bumbești-Livezeni. (*Oftează*): Multe am făcut eu în revoluția asta! Dar ce mă doare este că n-am putut să fac nimic pentru tine.

VOCEA SMARANDEI: Gavriile, nu-ți bate capul. Viața mea ...

VOCEA ACTIVISTULUI: Așa ai spus și acum zece ani, și acum cinci ani, și anul trecut . . . Nici nu te-am întrebat, ce mai fac ai tăi?

VOCEA SMARANDEI: Bine toți. Tata e, după cum știi, sub salcie, lângă mama. Fratele e însurat, are doi copii, și soră-mea are doi. E măritată. Sînt amîndoi la uzină. Sînt bine.

VOCEA ACTIVISTULUI: Vezi, Smarandă, viața merge înainte. Numai tu ai oprit ceasul tău pe loc.

VOCEA SMARANDEI: 15 mai 1956. La excludere aș mai fi rezistat. Dar m-au exclus prietenii, iubitul.

VOCEA ACTIVISTULUI: Știu că era acolo.

VOCEA SMARANDEI: Nu că era acolo, el vota. Împotrivă.

VOCEA ACTIVISTULUI: Unii erau slabi.

VOCEA SMARANDEI: N-am avut noroc. Iubitul meu atunci a murit. Și am murit și eu de două ori în aceeași zi.

VOCEA ACTIVISTULUI: Nici n-ai luptat.

VOCEA SMARANDEI: (*obosită, resemnată*): Nu sînt un exemplu. Viața e ceva care nu se poate reface.

(*Se întunecă spațiul amintirii, se luminează scena reală*).

SMARANDA: ... Viața!

BAZIL (*încearcă să glumească, schițând o frîntură de melodie*): Ce frumoasă este viața! (*pe aceste cuvinte apare Coloneleasa*).

COLONELEASA (*surdă*): Frumos, frumos! Cine-s slugile astea?

SCRIITORUL: Coană mare, iată un compatriot. Vine de la Paris. (*către Bazil*) Madam' e franțuzoaică.

BAZIL (*bucuros că are altă conversație*): Madame Sans Gêne, nu vii la Paris? Nu te cheamă sângele?

COLONELEASA (*senilă*): Da, da, la telefon, mă cheamă la telefon.

SCRIITORUL: Coana-Mare are obsesia telefonului.

COLONELEASA (*încăpățânată*): Nu plec nicăieri. Trebuie să am grijă de casă. Chiriașul întotdeauna strică. M-a alungat sus, da, dar eu, de sus, de la mansardă, văd tot.

SCRIITORUL (*trufaș*): Sînt un chiriaș la stat, Coană Mare. Casa a fost naționalizată încă din '45. De 30 de ani încerc să-i explic asta și n-are ținare de minte.

COLONELEASA (*către Bazil*): Mon cher, dacă te duci la Paris, să-i spui lui De Gaulle ce-ți spun eu. Dacă bețivul nu-mi dă casa, (*arată cu bastonu la scriitor*) să rupă relațiile diplomatice!

(*În acest timp năvălesc în scenă, îmbrăcate în măturărese, Didina și Caron*).

DIDINA (*veselă*): Noi umblăm aiurea, și iată unde s-a strâns lumea bună. (*Îl recunoaște pe Bazil. Are o reacție de surpriză și un sentiment de reticență: O, tovarășul Vasile, nu-mi vine a crede. . .*

BAZIL (*n-o recunoaște, ironic*): Să fi avut, noi, onoarea. . .

DIDINA (*izbucnește în răs*): Onoarea! Tovarășul Vasile, m-ai uitat. M-ai măritat și m-ai uitat. Sînt mireasa tovarășului Mihai Vlase.

BAZIL (*contrariat, din cauza hainelor*): Didina?

DIDINA (*râde cu poftă, și-l corectează*): Didona. Cât despre astea (*îi arată hainele*) ne distrăm și noi. Să ți-o prezint pe Smaranda. (*Ironică*): Șefa echipei de la Spații Verzi. Schimbăm și noi hainele și ne mai distrăm. Altfel, cu Vlase, mare distracție nu este. (*Îl prezintă și lui Caron*): Uite, tovarășul Vasile, nașul nostru, al tuturor. Caron, ai grijă, ție-ți trebuie. Tovarășu' Vasile, prietena mea, Caron, e văduvă. Mărit-o!

(*Bazil și Safira înțeleg adevărul despre Smaranda. Încearcă să se repleze glumind*).

BAZIL: N-am competență (*se scuză*): Asta-i viața. Azi aici, mâine-n Focșani. (*Didina nu înțelege*).

DIDINA: Adică cum?

BAZIL: Adică nu mai sînt nici tovarășul Vasile, nici nu mai organizez mariaje tovarășești. Sînt cetățean francez et je m' appelle Bazil.

DIDINA (*foarte curioasă*): Și ce faci acolo, Bazil?

BAZIL: Mariaje capitaliste. Lucrez la o agenție matrimonială.

DIDINA (*insinuantă*): Cu mijloace românești?

BAZIL (*modest*): Pe cât se poate, pe cât se poate. (*Încearcă să repare*) Safira, Smaranda, pe Didina eu am măritat-o cu tovarășul Vlase. Și văd că ce-i făcut de mine ține.

COLONELEASA: Ține minte, spune-i lui De Gaulle să-mi dea casa.

SCRIITORUL (*emfatic*): Casa aparține poporului. Iar poporul a destinat-o celor care scriu.

COLONELEASA: Ce fac?

SAFIRA (*îi explică*): El scrie.

COLONELEASA: Jamais. El bea whisky. Este un bețiv.

SCRIITORUL (*vexat*): Pardon! Eu sînt alcoolic.

BAZIL: Dar unde-ți este soțul, Didina-Didone?

CARON (*hotărâtă*): Acum îl scot eu pe conu Mișu din bârlog, fie ce-o fi. (*Se duce la telefonul public, sună. În vila Didonei se aude telefonul. Sună lung. Nelinștitor*).

DIDINA: Ia mai încearcă o dată. Cu toate diazepamele lui, Mihai are somnul de iepure.

CARON: Poate n-am format bine. (*repetă, același sunet*).

DIDINA (*hotărâtă*): Îl scol și din morți. Pregătiți hora, după câte văd, o facem lată! (*Intră hotărâtă în casă*).

SCRIITORUL (*încântat*): O facem lată, după cum se vede. Asta e ziua întâlnirilor. (*dă tonul*) „Chevaliers de la table ronde”.

(*Safira, Caron, Bazil, Coloneleasa se iau de mână, o trag și pe Ileana și, cântând, se apropie de vila Didinei. Smaranda se retrage, se reazemă de un copac, atentă, crispată. Petrecăreții încearcă să o atragă și pe ea, și ea refuză. Bate tare, ceasul public, ora. La acest semnal apare, desfigurată, Didina cu o cutie mică în mână. E îngrozită, cu ochii măriți*).

DIDINA (*cu glas pierit*): Pastilele! E mort!

SMARANDA (*în strigăt, dintr-o dată, duios-disperat*): Mi-hă-i-ță!

La strigătul ei, disperat, toți se întorc mirați și o privesc, încremenind. Pe bandă se aude rostogolindu-se ca un ecou din ce în ce mai slab vocea Smarandei, care spune același nume: Mi-hă-i-ță ... Mi-hă-i-ță ... Mi-hă-i-ță!
Peste încremenirea generală coboară încet,

C O R T I N A

S F Â R Ș I T

OPINII DESPRE PIESĂ ȘI AUTOR

„De la prima piesă pe care i-am cititi-o (**Londra, de la trei la cinci**) m-a frapat la Mariana Brăescu aplombul satiric, o anume vervă pamfletară de bun efect comic. Tema gravă a piesei dobîndea greutate prin distanță critică și părțile cele mai reușite țineau de capacitatea autoarei de a lua în răspar situații adesea dramatice.”

Doina Papp, 1988

„Am citit cu interes și cu bucurie piesa **Londra, de la 3 la 5** de Mariana Brăescu. Piesa are ceva gorkian în ea, dacă avem în vedere umanitatea care îi animă conflictul. Cele două planuri ale piesei – „planul real” și „planul amintirii” – se intersectează armonios, creînd împreună o imagine aspră dar convingătoare.

Consider, de asemenea, fără a intra în amănunte (mai ales că nu am scris niciodată teatru), că replica din această piesă e exactă dar și cuprinzătoare, capacitatea autoarei de a crea personaje numai prin dialog (cum o cer legile teatrului) fiind demnă de toată lauda.

Aștept, în ce mă privește, să văd piesa pusă în scenă la unul din teatrele noastre, care au dus și duc lipsă, din cîte cunosc, de piese bune de actualitate.”

Ion Lăncrănjan, 1988

„**Londra, de la 3 la 5** mi se pare nițel trasă de păr ca fabulă. Nu văd cum poate ajunge Smaranda măturătoare de stradă (chiar dacă luăm profesia într-un sens metaforic) după ce construiește cu ceilalți (pe atunci tineri) Salva-Vișeu. Șarjată mi se pare și joaca de-a măturătoarele pe care-o fac Didina și Caron. Dar, mă rog, să zicem că piesa nu se fixează în cea mai pură convenție realistă, că limita caricaturii și ironiei este fixată mai departe decît în mod obișnuit. Se poate și așa, deși nu am ferma convingere că spectatorul nu deslușește o confuzie între planul unui realism foarte apăsător – alcătuit din cîteva secvențe mai păstoase ale prezentului și din toate secvențele care se numesc „ale amintirii”. Și apariția lui Bazil, și el brigadier pe Salva-Vișeu și, după cum înțelegem mai tîrziu, un biet delator, care hotărăște (sau își aduce din plin contribuția la) soarta Smarandei, are același aspect ludic. El vine de la Paris, unde se stabilește la nu multă vreme de epoca Salva-Vișeu. Mai înțelegem că Mihăiță (asta ar fi lovitura de teatru!), soțul Dinei (Mihăiță este un personaj absent) – cel care se sinucide în final, este fostul iubit al Smarandei. El se căsătorise, în „obsedanțul” deceniu, cu Didina ca să-și pună la punct dosarul de cadre. Fabula, repet, mi se pare puțin gratuită și realistă – nu are nici coerența formală a celorlalte texte scrise de autoare. Izbuțite, ca peste tot, sînt personajele care încet-încet încep să alcătuiască o lume. Și aici și în **AL TREISPREZECELEA CAESAR**, centrul de greutate al construcției dramatice cade pe personaje și acesta mi se pare cel mai bun semn în certificarea unui dramaturg”.

Val Condurache, 1988

„**Londra, de la 3 la 5**, această nouă piesă a Marianei Brănescu pune în discuție o temă solicitată în dramaturgia contemporană și anume aceea a omului care a crezut că în socialism nu există canale; autoarea dezvoltă o situație nouă, personajul principal fiind o măturătoare (lucrătoare la spații verzi) pe strada Londra din Capitală, al cărui destin s-a subordonat unei nedreptăți făptuite în urmă cu douăzeci de ani de Bazil. /.../ Întîlnirea lui Bazil cu Smaranda, pe strada Londra, el proaspăt turist (pentru că acum are cetățenie franceză) și ea – aceeași – dar acum bătrînă și tot încrezătoare în cultul muncii, se realizează pe canavaua unei drame mocnite, ca o muzică de cameră pe care nu poate s-o înțeleagă niciodată un bufon voiajor. Mai apar pe această stradă personaje bine desenate cum sînt Scriitorul, Coloneleasa, Caron, Didiana, inspirate păpuși vorbitoare, exponenți ai unor mentalități care colorează păstos substratul tematic al piesei.”

Paul Tutungiu, 1988

„**Londra, de la 3 la 5** mi se pare o piesă scrisă în limbajul cețos beckettian, cu trimiteri absconse, un text dificil de descifrat la suprafață, dar cu o bătaie mai lungă. Și aici limbajul frust, plin de humor pe alocuri face din aceste pagini promisiunea că, scenic virtuțile se vor ivi fără multe dificultăți. Cu unele tăieturi cred că piesa Marianei Brăescu poate înfrunta riscurile unui spectacol.

Eugen Barbu, 1988